

THE UN IN MOLDOVA MAGAZINE

REVISTA ONU ÎN MOLDOVA

December / decembrie 2015, No. 3 (64)



2016 – the beginning of a new global development agenda

Dafina Gercheva, UN Resident Coordinator and UNDP Resident Representative in the Republic of Moldova

2015 was a truly eventful year, marked by a number of milestones which will define the development agenda for the next 15 years.

In March in Sendai, Japan, a new set of targets was agreed by all UN member states to substantially reduce the damage to people and the planet deriving from disasters. The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction will give Moldova a blueprint to better manage natural disasters such as hail, floods and drought which also heavily affect Moldova. In September, the UN General Assembly in New York approved 17 new Sustainable Development Goals. Moldova played a very active role in the preparatory work that led up to the Summit in New York. And finally in December, at the Paris Climate Change Conference, world leaders concluded the first



legally binding and universal agreement to halt global warming.

These three global agreements will have implications for Moldova's development path and the work of the UN and its partners. The Sustainable Development Goals stress the interlinkages and the cross-sectoral characteristics of development challenges and call for holistic, integrated and innovative responses.

The 2030 Agenda will shape up and direct our efforts towards advancing sustainable development in Moldova and ensuring no one is left behind. During the year, the UN family revised the five-year strategic plan for UN action in Moldova and fully aligned it with the new development agenda.

I also want to mention a few exceptional results that marked our work during this year. The first Roma women ever were elected as councilors in the June local elections. More mainstream schools are opening their doors to children with special needs. Young entrepreneurs all around the country and on both banks of the Nistru River are getting access to grants, training programs and other forms of support. Teenagers are getting better access to health education.

In 2016, it will be time for Moldova to localize the Sustainable Development Goals and set the ground for work on the 2030 agenda in the country. The UN will stand ready as always to support the Government in this important work, in cooperation with the whole community of development partners.



Magazine "The UN in Moldova"

December 2015, No. 3 (64)

"The UN in Moldova" is a quarterly magazine published by the United Nations in Moldova, 131, 31 August 1989 St., Chisinau, MD 2012, Moldova, tel.: (373-22) 22 00 45, fax: (373-22) 22 00 41; <http://www.un.md>



Coordinator:
Laura Bohantova

Editor:
Igor Guzun

English language editor:
Sandra Cavallo

Russian language editor:
Lilia Botnariuc

Design: Ion Axenti

The articles in this magazine do not necessarily reflect the official views or policies of the United Nations or any of its Agencies. Articles may be freely reproduced.

Cover: UN Moldova

Circulation: 200 copies

Printed by: Tipografia centrala

Articles may be freely reproduced for non commercial purposes, provided the source is acknowledged.

Anul 2016, începutul unei noi agende globale de dezvoltare

Coordonatoarea Rezidentă ONU și Reprezentanta Permanentă PNUD în Republica Moldova, Dafina Gercheva

2015 a fost un an cu adevărat plin de evenimente, marcat de o serie de momente importante care vor defini agenda de dezvoltare pentru următorii 15 ani.

În luna martie în Sendai, Japonia, toate statele-membre ale ONU au convenit asupra unui nou set de obiective care vizează reducerea substanțială a daunelor produse de dezastre. Cadrul de la Sendai pentru Reducerea Riscului Dezastrelor va oferi Republicii Moldova un plan pentru gestionarea mai eficientă a calamităților naturale, cum ar fi grindina, inundațiile și seceta, care afectează puternic țara.

În septembrie, Adunarea Generală a ONU de la New York a aprobat 17 noi obiective de dezvoltare durabilă. Republica Moldova a jucat un rol foarte activ în acțiunile de pregătire și a fost invitată să participe la deschiderea Summit-ului.

În fine, la Conferința privind schimbările climatice din decembrie de la Paris, liderii mondiali și-au asumat un angajament global ambițios și cu caracter juridic obligatoriu care vizează limitarea încălzirii globale.

Aceste trei acorduri globale vor influența calea de dezvoltare a Republicii Moldova, precum și activitatea ONU și a partenerilor săi. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă subliniază interconexiunile și caracteristicile intersectoriale ale provocărilor pe planul dezvoltării și, de asemenea, apelul la luarea unor măsuri holistice, integrate și inovatoare. Agenda 2030 va contura și direcționa eforturile noastre spre avansarea dezvoltării durabile în Republica Moldova și asigurarea faptului că nimeni nu este lăsat în urmă. De-a lungul anului, familia ONU și-a revizuit planul strategic de acțiuni pe cinci ani în Republica Moldova și l-a aliniat pe deplin la noua agendă de dezvoltare.



Aș dori, totodată, să menționez câteva rezultate excepționale care au marcat activitatea noastră pe parcursul anului 2015. La alegerile locale din 14 iunie 2015, au fost alese, în premieră, în consiliile locale trei femei din comunitatea romilor. Mai multe școli generale și-au deschis ușile pentru copii cu necesități speciale. Tineri antreprenori din întreaga țară și de pe ambele maluri ale Nistrului au obținut acces la diverse granturi, programe de instruire și alte forme de sprijin.

Adolescenții au beneficiat de acces îmbunătățit la educația pentru sănătate.

În 2016, Republica Moldova urmează să *localizeze* Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și să pregătească terenul pentru implementarea cu succes a Agendei 2030. ONU va sprijini Guvernul Republicii Moldova și în acest sens, în cooperare cu întreaga comunitate a partenerilor de dezvoltare.



„ONU în Moldova” este o revistă trimestrială, editată de Organizația Națiunilor Unite în Moldova, str. 31 August 1989, 131, Chișinău, MD 2012, Moldova, tel.: (373-22) 22 00 45, fax: (373-22) 22 00 41; <http://www.un.md>

Revista „ONU în Moldova”

Decembrie 2015, Nr. 3 (64)



Articolele din revistă nu reflectă neapărat opiniile sau politicile oficiale ale Națiunilor Unite sau ale uneia dintre Agențiile sale. Articolele pot fi liber reproduse.

Imagine pe copertă: ONU în Moldova

Tiraj: 200 exemplare

Tipografie: Tipografia centrală

Articolele pot fi reproduse liber pentru scopuri non-comerciale, dacă este menționată sursa.

Coordonator:
Laura Bohanțova

Redactor:
Igor Guzun

Redactor versiunea engleză:
Sandra Cavallo

Redactor versiunea rusă:
Lilia Botnariuc

Design: Ion Axenti



EduSoft: co-creating education in Moldova

Viable solutions can only be identified when users take part in the creation process

Over the last three years, the Ministry of Education equipped over 100 schools with computers, but use of education software during lessons is still very low. Sadly, statistics reveal also that no more than 50.74% of high-school students (in 2014) passed the mathematics test during the final school exams.

That is why we could not say no when a group of IT students approached UNDP proposing to develop applications for studying mathematics in school.

Mentored by IT practitioners and math teachers, the students started developing their ideas. As this was a new concept for the Republic of Moldova, we decided to test it first with just one team, who worked on a pilot-application in July 2015. After two weeks of small scale testing, the concept was adjusted and the **EduSoft Hackathon** was born. Between October 9 and November 7, with the assistance of the UNDP Fund for Innovations supported by the Government of Denmark, 44 boys and girls formed eight teams to develop special software tools for studying mathematics. They were supported by



Presenting the application to the jury.

math teachers and technical developers with a wide experience in the area. The resulting projects were tested with potential users - other high-school students and teachers.

Finally, on November 7th, three teams were awarded: team **Konio Softworks** - with the application for rapid testing Mathyx; team **Born to Code** - with math games M.A.T.H.; and team **Floating Point** - with the interactive web page for pupils and teachers Math Point.

Applications awarded as a result of the Hackathon will now be used at the Center of Excellence in Mathematics (ICAR) and within interested schools. Some other applications, after some adjustment, will also be used by pupils and teachers outside school classes.

We are firmly convinced that solutions are viable only if users participate in the creation process. Collaboration was at the heart of **EduSoft Hackathon**.

The Hackathon was an innovative initiative for Moldova, and a positive example of partnership between schools, universities and the private sector.



Nadea Cristea and Alexandru Oprunenco at the award ceremony.

EduSoft: co-crearea educației în Moldova

Soluțiile sunt viabile doar dacă utilizatorii participă la procesul de creare

În ultimii trei ani, Ministerul Educației a echipat peste 100 de școli cu calculatoare, însă nivelul de utilizare a soft-urilor educaționale în cadrul orelor este încă foarte redus. Există și o statistică tristă care relevă că doar 50,74 la sută din elevii liceelor (în 2014) au susținut examenul la matematică în cadrul bacalaureatului.

Iată de ce, atunci când un grup de studenți IT ne-au abordat cu ideea că studenții ar putea crea aplicații și softuri relevante pentru studiul matematicii în școli, nu i-am putut refuza.

Ideea studenților a fost dezvoltată împreună cu mentori practicieni în domeniul IT și profesori de matematică. Fiind totuși o premieră pentru Republica Moldova, am decis să pilotăm ideea cu o singură echipă de studenți programatori, care în iulie 2015 au lucrat la o aplicație-pilot. După două săptămâni de testare la scară mică, conceptul a fost modificat și astfel s-a născut **Hackathon-ul EduSoft**. Cu susținerea Fondului pentru Inovații al PNUD, sprijinit de Guvernul Danemarcei, în perioada 9 octombrie - 7 noiembrie, 8 echipe formate din cei 44 de studenți au elaborat câte un soft de instruire în matematică. Tinerii au fost susținuți de profesori de matematică și elaboratori tehnici cu o vastă experiență în domeniu. Proiectele echipelor au fost testate în rândul eventualilor utilizatori: elevi și profesori din licee.

În 7 noiembrie au fost desemnate cele trei echipe finaliste ale concursului: echipa **Konio Softworks** cu aplicația de testări fulger Mathyx, **Born to Code** cu jocuri matematice M.A.T.H. și **Floating Point** cu pagina web de interacțiune elevi-profesori Math Point.

Aplicațiile rezultate din concurs urmează a fi puse în practică de Centrul de excelență în matematică ICAR și în cadrul școlilor interesate. În același timp, câteva din aplicațiile create de studenți pot fi folosite de elevii și profesorii din întreaga țară, în mod individual, în afara orelor de clasă.

Credem cu tărie că soluțiile sunt viabile doar dacă utilizatorii participă la procesul de creare. Nu e de mirare că anume colaborarea constituie nucleul **EduSoft Hackathon**.

Această inițiativă este o premieră pentru Republica Moldova, reprezentând o colaborare fructuoasă între școli, universități și sectorul privat.



Echipa Konio Softworks.

”MyCareer” online

From school to work: students need career guidance

In a crowdsourcing campaign conducted in 2014, MiLab had consulted young people, parents and teachers from the whole country on “How to make schools develop skills that are useful in life”.

Many raised the issue of career guidance. A number of follow-up consultations on this topic involved pupils, teachers, school directors, specialists from the city vocational guidance center and psychologists from the same domain. The objective of these consultations was to identify innovative career solutions that would meet the real needs of Moldovan students.

When looking for a sustainable and accessible solution for all students, the idea of creating the online portal “CarieraMea” (MyCareer) came up. The Children and Youth Center “ARTICO” got engaged and committed to sustaining the portal and ensuring its continuity after launch.

“CarieraMea” will focus on the needs of students, helping them to take well-informed decisions

regarding their future professional path.

The platform will include age-based career itineraries; an initial description of 50 professions; career orientation tests; and information about the labour market. One of its key features will be offered by video testimonials from young specialists working in different areas. They will share which steps they have taken to be able to practice their profession, how does their daily activity look like, and which perspectives they have for professional growth.

After two testing rounds with volunteers – school and university students, and unemployed graduates - the “CarieraMea” platform collected important feedback and could be adjusted to users’ needs. The MiLab team is now working on content and developing a fully functional beta version. The platform will continue to be developed and consolidated with time.



Alpha testing of the “MyCareer” platform.

Decid #CarieraMea online

De la școală la muncă: copiii au nevoie de ghidare

În decembrie 2014, MiLab a organizat o campanie de crowdsourcing în cadrul căreia tineri, părinți și profesori din toată țara și-au exprimat ideile vis-à-vis de „Cum facem ca școala să dezvolte competențe utile în viață?”

O bună parte din elevi și absolvenți au afirmat că elevii au nevoie de o mai bună ghidare în carieră. Au urmat un șir de consultări la acest subiect cu participarea elevilor, profesorilor, directorilor de licee, specialiștilor de la centrul municipal de orientare profesională și psihologilor din același domeniu. Consultările au fost organizate cu scopul de a găsi o soluție inovativă de ghidare în carieră care să răspundă nevoilor reale ale elevilor din țară.

Ținând cont de faptul că ne-am propus să găsim o soluția sustenabilă, dar și accesibilă tuturor elevilor, am ajuns la ideea de a crea un portal online – „CarieraMea”.

Centrul ARTICO a fost foarte receptiv și s-a angajat să preia portalul și să-i asigure continuitatea după lansare.

„CarieraMea” urmează să fie o platformă axată special pe nevoile elevilor din țară, care va oferi tinerilor

oportunitatea de a lua decizii bine informate privind viitorul parcurs profesional.

Platforma va include: itinerarul de ghidare în carieră în funcție de vârsta utilizatorului; descrierea pentru început a 50 de profesii; teste de ghidare și informații despre piața muncii. Unul dintre elementele cheie ale platformei urmează să fie testimonialele video filmate cu tineri specialiști, care activează în domenii diferite. Aceștia vor împărtăși pașii realizați până a ajunge să-și practice meseria, detalii despre activitatea lor zilnică și perspectivele de creștere profesională.

Platforma „CarieraMea” a trecut deja de etapa de testare, atunci când un grup de voluntari format din elevi, studenți și absolvenți neangajați au testat platforma și au oferit feedback pentru a ajusta portalul la necesitățile utilizatorilor. În prezent, echipa lucrează asupra conținutului și dezvoltării portalului web, iar la finele anului se așteaptă versiunea Beta cu toate funcționalitățile activate. Pe termen lung, platforma se va dezvolta și consolida.



Alfa testing-ul platformei.

Making development work for children

EU-UNICEF Child Rights Toolkit launched in Moldova

UNICEF and the European Union both share a strong commitment to promoting child rights. They jointly developed a “Child Rights Toolkit: Integrating child rights in development cooperation”. This is an innovative global initiative providing practical guidance on how to adopt a child-focused approach in development programming, budgeting, and policy-making.

Moldova committed in 2014 to converge its policies and legislation to those of the European Union by signing the Association Agreement with the EU, which contains an explicit chapter on child rights. “The Republic of Moldova is the only country within the Eastern Partnership that has a full chapter in the Association Agreement dedicated to cooperation in protecting and promoting the rights of the child. This is why our partnership is so important”, said H.E. Pirkka Tapiola, European Union Ambassador to Moldova.

With the new Sustainable Development Goals recently adopted, there is a need to identify new ways of engaging development partners in Moldova to include child rights more actively within assistance programmes. “This new global initiative brings a new dimension in understanding child rights in the development agenda,” said UNICEF Representative to Moldova Nune

Mangasaryan. “It reminds us that no policy or sector can be neutral when it comes to children. Reforms across all sectors, and policy and budgetary decisions, whether they are in education, energy, finance, economics, governance, transportation or security, have either a positive or a negative effect on children’s lives”.

Recently the German Development Cooperation (GIZ) joined the global partnership between UNICEF and EU around the Toolkit. The partnership was particularly timely in the context of the European Year for Development 2015.

In Moldova, the long-term goal of the Child Rights Toolkit is the realization of children’s rights, drawing on the respective strengths

of the EU, UNICEF and the German Development Cooperation.

UNICEF conducted in 2015 a two-day capacity training for development professionals, NGOs and national partners. Verena Knaus, Senior Policy Advisor, UNICEF Brussels Office, one of the authors of the Child Rights Toolkit, facilitated the training.

Between 2014 and 2015, the Child Rights Toolkit was launched jointly by UNICEF and the EU in more than 40 countries.



Every child has the right to express his or her own views and be heard.

Cooperarea pentru dezvoltare în serviciul copiilor

Setul de instrumente privind drepturile copilului al UNICEF a fost lansat în Moldova

UNICEF și Uniunea Europeană împărtășesc același angajament puternic de a promova drepturile copilului. În cadrul colaborării strategice, UNICEF și Uniunea Europeană au elaborat în comun un „Set de instrumente privind drepturile copilului: Integrarea drepturilor copilului în cooperarea pentru dezvoltare”. Această inițiativă inovatoare oferă îndrumări practice cu privire la utilizarea unei abordări centrate pe copil în procesul de programare, bugetare și elaborare a politicilor de dezvoltare.

Prin semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană în 2014, un document ce conține un capitol separat cu privire la drepturile copilului, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a se alinia la politicile și legislația UE.

E.S. Pirkka Tapiola, Ambasadorul Uniunii Europene în Moldova, a menționat în cadrul evenimentului de lansare: *„Republica Moldova este singura țară din Parteneriatul Estic, cu care UE a convenit asupra unui capitol separat în Acordul de Asociere dedicat cooperării pentru protecția și promovarea drepturilor copilului. Din acest motiv parteneriatul nostru este atât de important pentru integrarea acestui aspect în cooperarea pentru dezvoltare și asistența pe care o oferim Republicii Moldova și cetățenilor țării”.*

În contextul adoptării recente a Obiectivelor Globale de Dezvoltare Durabilă pentru perioada post-2015, trebuie identificate noi modalități de implicare a partenerilor de dezvoltare în Moldova pentru a include mai activ drepturile copilului în cadrul programelor de asistență oferite. *„Această nouă inițiativă globală aduce o dimensiune nouă în înțelegerea drepturilor copilului ca parte a agendei de dezvoltare”, a menționat Reprezentantul UNICEF în Moldova, Nune Mangasaryan.* „Ne reamintește că nici o politică, și nici un sector nu pot avea o poziție neutră față de copii. Reformele din orice



Verena Knaus, UNICEF Bruxelles, susține un discurs la lansarea setului de instrumente privind drepturile copilului în Moldova. Foto: UNICEF Moldova.

sector, deciziile de politici sau bugetare din domeniul educației, energiei, finanțelor, economiei, guvernării, transporturilor sau securității, toate influențează pozitiv sau negativ viețile copiilor”, a adăugat Nune Mangasaryan. Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a aderat recent la parteneriatul global între UNICEF și Uniunea Europeană în legătură cu acest set de instrumente la un moment foarte oportun, fiindcă în 2015 este Anul European pentru Dezvoltare.

În Republica Moldova, aplicarea setului de instrumente privind drepturile copilului va avea obiectivul de a asigura realizarea drepturilor copilului, pe termen lung, cu susținerea UE, UNICEF și Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei.

UNICEF a organizat pentru specialiștii în dezvoltare, ONG-ri și partenerii naționali o sesiune de instruire, cu durata de două zile, menită să consolideze capacitățile acestora. Instruirea a fost realizată de Verena Knaus, consilier superior de politici, UNICEF Biroul Bruxelles, care este unul dintre autorii setului de instrumente privind drepturile copilului.

În anii 2014 și 2015, setul de instrumente privind drepturile copilului a fost lansat de UNICEF și UE în peste 40 de țări.

Girls Go IT

First summer camp in Moldova promotes young women in IT

“Girls Go IT!” was the first summer camp to help young women in Moldova improve their IT skills. In August 2015, young women aged 16 to 20 learned how to develop a web platform and run an innovative project for their community.

Carolina Ciciatii, 17, created her first online project, Ianoi (“at our place”).md. “The aim of this website is to show picturesque regions of Moldova, some of which are barely known. We also want to develop rural tourism in Moldova,” Carolina said.

Shezatoare (a traditional Moldovan handicrafts evening, popular among women).md and **Miazazi (South).md** are two of the other online projects created by six teams of six girls during two weeks of camp. “We want to show that, no matter what problem the community has, it can be solved with a dynamic web portal and a good idea,” explains Diana Marusic, 16. Diana had invented previously a software for people who suffer from visual impairments.

The young women’s projects were assessed by project partners and IT engineers who motivated some to pursue a career in IT. “The United Nations supports and encourages girls and women to choose a job in IT. This helps both the economic development of Moldova and gender equality. The IT sector in Moldova can create many new jobs. But to exploit this potential and attract investments, Moldova needs a qualified workforce. That is why it is important to use the entire capacity of Moldova’s population, not just half of it,” said Dittrich Johan Hallberg, a United Nations Coordination Specialist.



Girls Go IT! Inspires young women to start a career in the IT sector.



Young women aged 16 to 20, learned how to create and develop a web platform and how to create an innovative project in their community.

During an open day, girls discussed entrepreneurial ideas in the IT sector. “We want this summer school to foster critical thinking, not only to improve coding and programming skills. We worked on entrepreneurial skills, teamwork and communications,” said Abayomi Ogundipe, “Go Girls IT” programme manager. The girls’ parents also came to support them. “I will encourage my daughter to choose a career in information technology, if she really wants this,” said a parent.

Six web social projects were created as a direct result of the summer camp: IMade, Shezatoare, Dodo, Miazazi, Eco-Viata (Eco-Life), Ianoi. The girls continued to work on their projects after the camp, using the online curriculum and support provided by mentors. On October 30, GirlsGoIT brought back the young women who attended the first summer camp to let them become GirlsGoIT ambassadors. From December 2015 to July 2016 the ambassadors will hold workshops and IT-related events and will create computer clubs in their communities.

The “Go Girls IT!” summer camp took place in Bahmut, in the district of Ungheni, and was a joint initiative launched by the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women in Moldova), the UN Programme “Women in Politics”, the Centre for Electronic Governance, Novateca, the National Association of Private ICT Companies (ATIC) and TEKEDU.

“Girls Go IT!” aims to inspire and encourage girls and women who have a passion for modern technologies to pursue a career in the IT sector, which is still male-dominated.

Fetele aleg IT

Prima tabără de vară din Moldova care promovează fetele în sectorul IT

„Girls Go IT” („Fetele aleg IT”) a fost prima tabără de vară pentru tinerele care doresc să-și îmbunătățească abilitățile IT. În perioada 17-30 august 2015, tinere cu vârsta cuprinsă între 16 și 20 de ani au studiat cum pot crea și dezvolta o platformă web și cum pot realiza un proiect inovator pentru comunitatea din care provin.

Carolina Ciciati, în vârstă de 17 de ani, una dintre participantele la tabăra de vară, a creat primul proiect online *lanoi.md*. „Scopul site-ului este să prezentăm locurile pitorești din Moldova, care sunt atât de puțin cunoscute. De asemenea, dorim să dezvoltăm turismul rural în țara noastră”, a spus Carolina.

Shezatoare.md și *miazazi.md* sunt doar câteva dintre proiectele online la care au lucrat cele șase echipe a câte șase fete, timp de două săptămâni. „Prin acest proiect, dorim să arătăm că orice problemă din comunitate poate fi soluționată cu un portal web dinamic și o idee bună”, a afirmat Diana Marusic, de 16 ani. Diana este de asemenea cunoscută ca fiind cea care a inventat un soft pentru persoanele cu dizabilități vizuale.

Eforturile tinerelor participante la tabără au fost apreciate de partenerii proiectului și de inginerii din domeniul tehnologiilor informaționale, care și-au împărtășit din experiența lor și le-au motivat astfel să aleagă o carieră în sectorul IT.

„Organizația Națiunilor Unite susține și încurajează fetele și femeile să opteze pentru un job în IT, întrucât acest lucru se referă atât la dezvoltarea economică a țării, cât și la promovarea egalității de gen. Sectorul IT în Moldova poate oferi multe oportunități în crearea locurilor de muncă. Dar pentru a putea fi exploatat acest potențial și pentru a atrage investiții, Moldova are nevoie de o forță de muncă calificată. Iată de ce este important să utilizăm capacitățile întregii populații, nu doar a unei jumătăți”, a declarat Johan Ditttrich Hallberg, coordonator specialist al ONU.

În cadrul zilei deschise s-a vorbit despre idei de afaceri în domeniul IT. „Ne dorim ca această școală de vară nu doar să le îmbunătățească cunoștințele în informatică, dar și să dezvolte abilitățile de codare și programare ale tinerelor. Sperăm, de asemenea, că fetele își vor descoperi spiritul de antreprenorie în sfera IT”, a spus Abayomi Ogundipe, managerul programului *Girls Go IT*.

La eveniment au participat și părinții fetelor, care au venit să sprijine munca tinerelor. „Vreau să-mi încurajez fiica să-și aleagă o carieră în domeniul tehnologiilor informaționale, dacă se regăsește cu adevărat în acest domeniu”, a mărturisit un părinte.

Ca urmare a taberei de vară, au fost create șase pagini web: IMade, Shezatoare, Dodo, Miazazi, Eco-Viata, Lanoi.



„Girls Go IT” își propune să inspire și să încurajeze tinerele care au o pasiune pentru tehnologiile moderne să accedă în acest sector.

Mai mult, tinerele vor continua să lucreze la proiectele lor de acasă, folosind curriculumul și sprijinul mentorilor. În acest sens, la 30 octombrie 2015, tinerele care au participat la prima tabără de vară s-au reunit din nou și au devenit ambasadorii inițiativei „Girls Go IT”. Din decembrie 2015 până în iulie 2016, tinerele vor organiza diverse ateliere și evenimente în domeniul IT și vor crea un club de calculatoare în comunitățile lor.

Tabăra de vară „Girls Go IT” s-a desfășurat în localitatea Bahmut, din raionul Ungheni, și a fost o inițiativă comună, lansată de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women în Moldova), Programul ONU „Femeile în politică”, Centrul de Guvernare Electronică, Novateca, Asociația Națională a Companiilor Private din Domeniul TIC (ATIC) și TEKEDU.

„Girls Go IT” își propune să inspire și să încurajeze tinerele care au o pasiune pentru tehnologiile moderne să accedă în acest sector, care este considerat, tradițional, unul masculin.



Ca urmare a taberei de vară, au fost create șase pagini web: IMade, Shezatoare, Dodo, Miazazi, Eco-Viata, Lanoi.

New WHO initiative in the Transnistria region: relocating health sector capacity building activities

Launched in 2015, the initiative aims to strengthen health policy analysis and action planning capacities for health authorities to improve public health services and related actions on non-communicable diseases (NCDs), by applying international guidelines and standards.

There are significant differences between services available to different population groups on the right and left banks of the Nistru River, which have arisen over the last 20 years. The project "Technical assistance and capacity building activities in the health sector on both banks of the Nistru river" aims to improve Moldovans' health status, including in the Transnistria region, and to establish similar health-care standards on both banks of the Nistru river, with particular focus on the most vulnerable groups.

The project is financed by WHO and the Support to Confidence Building Measures Programme, which in turn is funded by the European Union. It is coordinated by WHO, offering technical assistance and capacity building activities in the health sector.

The WHO Regional Office for Europe and WHO experts took part in a first technical mission to Transnistria in July 2015 and held a workshop to help capacity building and planning support for non-communicable diseases and their risk factors. The first study on knowledge, attitude and practice (KAP) regarding alcohol and tobacco consumption in the region was initiated. WHO presented a rapid



Intensive course on health system sustainability in the Transnistria region, Tiraspol, November 2015.

assessment tool on Essential Public Health Operations (EPHOs) in the Transnistria region, with the ultimate objective to produce actionable recommendations to strengthen such operations in the region. In the short-term, it was recommended that Transnistrian health authorities establish a working group to bring this issue forward.

In the course of several international workshops, local specialists were trained to strengthen human resource capacities in emergency management and international health regulation. At the International Course on Public Health & Emergency Management for 25 specialists held from 8-11 December, 2015 in Tiraspol, local trained specialist were involved as facilitators.

A review of Transnistria's health-care system and financing took place in Summer 2015. The scope of the mission was to analyse existing financing mechanisms and determine alternative arrangements (within realistic limits) to increase the predictability and sustainability of health financing, but also the financial protection of the population. As a result, an intensive course on health system sustainability in the Transnistria region on "The activity of health-care facilities in crisis conditions" was held in Tiraspol in November 2015. The next step will be to examine health workforce and service delivery.

The central health authority and key representatives of health-care facilities in the Transnistria region have also participated in an introductory communications and media relations workshop. All activities are designed to strengthen local capacities and to share international standards and knowledge regarding health systems and public health.



Haris Hajrulahovic is the new Head of WHO Country Office

In November 2015, the UN Country Team in Moldova welcomed a new international head of agency.

Haris Hajrulahovic was previously Head of the WHO Country Office in Bosnia and Herzegovina for over 12 years. He

is now the new Head of WHO Country Office in Moldova, which has 11 staff members who are all together dedicated to improve health and ensure equity for all citizens in Republic of Moldova in line with WHO European Health Policy – *Health 2020*. Haris replaces previous Head of Office Jarno Habicht.

O nouă inițiativă OMS în regiunea transnistreană: Fortificarea capacităților în sistemul de sănătate

Fortificarea capacităților autorităților din domeniul sănătății în ceea ce privește planificarea și evaluarea politicilor în sănătate, precum și îmbunătățirea serviciilor de sănătate publică și acțiunilor privind bolile netransmisibile, prin prisma ghidurilor și standardelor internaționale, reprezintă direcțiile principale ale unei inițiative lansată de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în 2015 în regiunea transnistreană a țării.

Ultimii 20 de ani au creat o discrepanță semnificativă în ceea ce privește disponibilitatea serviciilor medicale pentru diferite grupuri de populație pe malul drept și cel stâng al râului Nistrului. Proiectul „Asistență tehnică și activități de fortificare a capacităților în domeniul sănătății pe ambele maluri ale râului Nistru” își propune drept scop să îmbunătățească starea de sănătate a populației din Republica Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană, și să contribuie la armonizarea standardelor din sănătate pe ambele maluri ale Nistrului, o atenție specială fiind acordată grupurilor vulnerabile. Armonizarea capacităților în ceea ce privește crearea evidențelor necesare pentru elaborarea și implementarea politicilor; expunerea la standarde și ghiduri internaționale; modul de prestare și selectare a serviciilor sunt absolut cruciale pentru îmbunătățirea sănătății populației.

Proiectul este sprijinit financiar de OMS și Programul „Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii”, finanțat de Uniunea Europeană și coordonat de OMS, sub egida asistenței tehnice și activităților de fortificare a capacităților în domeniul sănătății. O serie de activități au fost deja lansate cu suportul Biroului Regional OMS pentru Europa și a experților OMS. Prima misiune tehnică în regiunea transnistreană a avut loc în iulie 2015 și a inclus de asemenea un atelier de lucru privind dezvoltarea capacităților în domeniul bolilor netransmisibile (BNT) și a factorilor de risc. Totodată, a fost inițiat și primul studiu KAP privind consumul de alcool și tutun în regiune.

În domeniul sănătății publice, OMS a prezentat un instrument de evaluare rapidă a operațiunilor esențiale de sănătate publică (EPHOs). Astfel, asistența tehnică din partea OMS include elaborarea unor recomandări fezabile pentru fortificarea EPHOs în regiune. Principala recomandare pe termen scurt reprezintă crearea unui grup de lucru pentru consolidarea domeniului sănătății publice prin prisma EPHOs.

Pentru a fortifica capacitățile resurselor umane, specialiștii locali au fost instruiți în cadrul mai multor ateliere internaționale de lucru, iar atelierele s-au axat pe managementul în situații de urgență și Regulamentul Sanitar Internațional. Un curs internațional în domeniul sănătății publice și managementului în situații de urgență a fost organizat pentru 25 de participanți în perioada 8-11 decembrie 2015 la Tiraspol.

O analiză a sistemului de sănătate din regiunea transnistreană și a finanțării acestuia a fost efectuată în vara anului 2015. Scopul



Primul atelier de lucru în evaluarea rapidă a operațiunilor esențiale de sănătate publică. Tiraspol, septembrie 2015.

misiunii a fost de a analiza mecanismele existente de finanțare și a identifica aranjamente alternative în limite realiste de sporire a predictibilității și durabilității finanțării sănătății, precum și a protecției financiare a populației. Drept rezultat, în noiembrie 2015, în Tiraspol a fost organizat un curs intensiv privind sustenabilitatea sistemului de sănătate cu genericul „Activitatea instituțiilor medicale în condiții de criză”. Următorii pași vizează evaluarea resurselor umane în sănătate și realizarea studiului privind prestarea serviciilor.

Reprezentanții-cheie ai instituțiilor medicale din regiunea transnistreană au participat și la un atelier introductiv privind comunicarea și relațiile cu mass-media. Astfel, activitățile planificate sunt direcționate spre fortificarea capacităților locale și împărtășirea standardelor și cunoștințelor internaționale cu privire la sistemul de sănătate și sănătatea publică.



Haris Hajrulahovic este noul șef al Biroului OMS în Republica Moldova

În noiembrie 2015, echipa Agenților ONU în Republica Moldova a salutat un nou reprezentant internațional. Este vorba de Haris Hajrulahovic, care anterior a fost șeful Biroului OMS în Bosnia și Herțegovina timp de mai mult de 12 ani. În prezent, Haris Hajrulahovic este noul șef al Biroului Organizației Mondiale a Sănătății în Republica Moldova, ce reprezintă o echipă din 11 persoane dedicate muncii comune orientate spre îmbunătățirea sănătății și asigurarea echității pentru toți cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu Politica Europeană de Sănătate a OMS – *Sănătate 2020*. Haris l-a înlocuit pe precedentul reprezentant OMS, Jarno Habicht.

First Human Rights workshop for journalists in Moldova

On 20 October the United Nations Office for Human Rights (OHCHR) held a practical workshop for mass-media representatives on “Persons with disabilities – their actual situation and positive image”.

The idea to hold an impactful practical workshop for mass-media representatives came from an analysis of on-line, printed and TV reportages by different media agencies about children and adults with disabilities, often described or shown in a position of an extreme vulnerability. A strong accent was in many occasions put on disability as a condition that is inherent in the person. However, as it became clear in this workshop, in a modern view disability results from the interaction between an individual's personal condition (such as using a wheelchair or having a visual impairment) and environmental factors (such as negative attitudes or inaccessible buildings), which together lead to disability and affect the individual's participation in society.

Human Rights Officer Alina Grigoras presented the human rights approach to disability through the following example: a person using a wheelchair (personal factor) who lives in a city with accessible buildings (environmental factor) participates in the community on the same terms as someone who is not in a wheelchair - there is little or no disability.

The journalists present at the event received an overview about the actual situation of children and adults with disabilities in Moldova – the national legislative and institutional framework, including concerning non-discrimination.

OHCHR experts pointed to the importance of a consistent and clear messaging in relation to persons with disabilities and the role media can play in challenging stereotypes, breaking prejudices and eliminating stigma and discriminatory attitudes.

Today, stigma and myths persist in particular around mental illness, and the result is often discrimination and exclusion. Stereotypes of persons with mental/intellectual disabilities make them appear unintelligent, “weird”, unable to work, with no chance of recovery, unpredictable and dangerous. News reporting on violent acts and crimes committed by “mentally ill offenders” usually has a strong impact on readers; it reinforces the belief that persons with psychological disabilities are dangerous.

Leading the discussion at the workshop, Claude Cahn, OHCHR Human Rights Advisor (Serbia) stated: “This format enabled journalists to ask questions and present challenges and dilemmas from their work in covering disabilities issues. OHCHR was able to share good practices from covering matters related to the rights of persons with disabilities, as well as practices to be avoided. Above all, OHCHR stressed the key role of the media in bringing about a change from pity to empowerment.”

The workshop format was called “Human Rights Coffee Break” and it is planned to become a tradition. It was considered an attractive way to interact – providing, in a short time, a splendid opportunity to debate with all actors involved on the most acute human rights issues, and to share knowledge on how to approach certain subjects.



“Look at us - is disability the only thing you see?”. Photo: OHCHR.

Jurnaliștii au participat la atelierul de lucru în domeniul drepturilor omului

Oficiul ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR) a desfășurat, la 20 octombrie 2015, un atelier de lucru practic pentru jurnaliști, cu genericul „Persoanele cu dizabilități, situația lor actuală și reflectarea acestora în lumină pozitivă”.

Ideea de a organiza un atelier de lucru practic pentru jurnaliștii din Moldova s-a conturat odată cu apariția unui șir de articole în presa online și scrisă și difuzarea unor reportaje TV despre copii și adulții cu dizabilități, în care aceștia erau descriși sau prezentați ca fiind într-o poziție extrem de vulnerabilă.

În aceste relatări din mass-media, accentul se pune câteodată pe dizabilitate ca factor ce definește o persoană, de exemplu, o condiție medicală care obligă persoana să folosească un scaun cu roțile sau să ia medicamente. Cu toate acestea, așa cum s-a constatat în cadrul atelierului de lucru, conceptul modern al dizabilității percepe dizabilitatea ca pe o interacțiune între condiția personală a individului (cum ar fi scaunul cu roțile sau tulburări ale vederii) și factorii de mediu care-l înconjoară (cum ar fi atitudinile negative sau clădirile inaccesibile), care, împreună, conduc la dizabilitate și afectează atitudinea individului față de societate.

Coordonatorul pentru drepturile omului, Alina Grigoraș, a explicat abordarea dizabilității prin prisma drepturilor omului, oferind participanților următorul exemplu: „Să fi într-un scaun cu roțile (factorul personal), combinat cu faptul că trăiești într-un oraș mare cu clădiri accesibile (factorul mediului ambiant), conduce la aceea că cineva este parte a comunității la fel ca o altă persoană care nu este ținută în scaunul cu roțile: există un grad nesemnificativ al dizabilității sau dizabilitatea nu există deloc”.

Jurnaliștii care au participat la atelierul de lucru au obținut o privire generală asupra situației actuale a copiilor și adulților cu dizabilități în Moldova, cadrului legislativ, dar și cel instituțional, inclusiv despre subiectele legate de nediscriminare.

Experții OHCHR au subliniat faptul că mesajul transmis despre persoanele cu dizabilități trebuie să fie consecvent și clar, iar rolul mass-media în depășirea stereotipurilor, prejudecăților și în eliminarea stigmatizării și atitudinilor discriminatorii este esențial. Stigmatul și miturile care însoțesc afecțiunile mentale continuă să persiste, iar



„Imaginea pozitivă contribuie la spargerea prejudecăților existente în societate despre noi”. Imagine: OHCHR.

rezultatul, deseori, este discriminarea și excluderea. Stereotipurile legate de persoanele cu dizabilități mentale/intelectuale le fac pe acestea să apară ca neinteligente, „ciudate”, „stranii”, incapabile să muncească, fără șanse de recuperare, imprevizibile și periculoase.

Știrile care relatează despre actele violente și infracțiunile comise de „infracționi cu tulburări mentale” produc, de regulă, un impact puternic asupra cititorilor; acestea consolidează convingerea că persoanele cu dizabilități psihologice sunt periculoase.

Claude Cahn, Consultant OHCHR în drepturile omului (Serbia), care a moderat discuțiile din cadrul atelierului pentru mass-media, a declarat: „Acest atelier de lucru le permite jurnaliștilor să pună întrebări și să prezinte provocări și dileme cu care s-au confruntat în munca lor atunci când trebuiau să relateze despre problemele persoanelor cu dizabilități. OHCHR a împărtășit bunele practici în reflectarea subiectelor referitoare la drepturile persoanelor cu dizabilități, precum și privitor la practicile care trebuie evitate. Totodată, OHCHR a subliniat rolul-cheie al mass-media în asigurarea schimbării, transformând mila în abilitate”.

Una dintre ideile discutate în cadrul atelierului a fost și transformarea într-o tradiție a întâlnirilor la cafea a specialiștilor în domeniul drepturilor omului, deoarece acestea reprezintă o modalitate atractivă de interacțiune – nu consumă timp, însă oferă oportunități fantastice de a dezbate cu mass-media cea mai acută dificultate din domeniul drepturilor omului, precum și de a oferi anumite cunoștințe specifice despre modul de abordare a subiectelor sensibile.

Moldova's women MPs get closer to the public via social media

"Online communication. Personal branding and online leadership"

Women lawmakers from Moldova have learned how to turn their efforts into valuable brands online, and how to build a memorable image. The "Online communication: Personal branding and online leadership" workshop held on October 20-21 in Chisinau was the first of its kind in Moldova.

Before the seminar, Oxana Domenti, MP and Chair of the Social Protection, Health and Family Committee, did not see substantial value in promoting her ideas and political positions on social networks. Afterwards, however, she felt more motivated to be present online. "I've noticed that the information I post on my Facebook page is increasingly being published by a number of news agencies and is appreciated even more by my virtual friends," said Domenti.

Ioan Dan Niculescu, one of the workshop's two trainers, noted that a politician who is not present on social networks "is a politician who does not appear in the centre of the ancient agora". The mission of the workshop was to resolve issues or shortcomings related to individual communication on social media, and to provide skills for building a successful video.

Another MP, Alina Zotea, who also benefited from the workshop, said that it gave her the opportunity to conduct campaigns and increase the impact of the information she submits about her daily Parliamentary activities. "For example, I did not know that there are certain days when it's best to post news in order to have a greater impact. Monday, for example, is an easy-going day, whereas I believed that Monday was the day to post a lot on social networks. I must admit that once I learned these new techniques for using social networks, my posts have gone viral," said Zotea.

Niculescu found that, following the training, many of the participants have already implemented advice they received about social media activities in their profiles. "From my point of view, it is a step toward coherent and concise political speech, especially in a form the target audience can absorb". The trainers emphasized to the participants that developing a personal brand of communication in the political sphere is a complex process



The seminar, the first of its kind in Moldova, held on October 20-21, 2015, in Chişinău.

that requires constant maintenance and care and attention to every detail.

Elena Hrenova, from the Social Protection, Health and Family Committee, is another woman MP who remained delighted by modern means of communication. Elena created her own Facebook page and now she communicates about her Parliamentary activities.

Dafina Gercheva, UN Resident Coordinator/UNDP Resident Representative, stated that social networks and online communication have the power to reshape the way people can get involved in governance. "Globally, the development of communication technologies has increased the visibility of both parliaments and politicians, and people have become more interested in what is happening in politics and in decision-making processes," said Gercheva.

Although Domenti says that "the biggest challenges to being active on social networks are hectic schedules and the lack of physical time to write about my activities," she intends to train herself so she can excel in this area. Zotea is also convinced that everything she learned at the "Online communication" workshop has given her a better image. "I think starting from today, I've added value to my career as politician," she said.

Gercheva also noted that "as a UN leader, I am active on Twitter, where I can share what is happening in Moldova with my colleagues from all around world. The United Nations is actually the most followed international organization on Twitter, being active since 2008."

The workshop's trainers were Ioan Dan Niculescu, founder and creative director of "Argo," an advertising agency in northeastern Romania, and Vlad Ioan Tausance, who has 18 years of experience in the media and six working in advertising and online communication.

The workshop was supported by the UN programme "Women in Politics," implemented by the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women) and the United Nations Development Programme (UNDP), in partnership with the East-European Foundation and the "Partnership for Development" Centre, financed by the Swedish Government.



Women lawmakers have learned how to turn their efforts into valuable brands online.

Deputatele din Republica Moldova sunt mai aproape de oameni, grație rețelelor de socializare

„Comunicarea online. Branding personal și leadership online”

Membrele Parlamentului din Republica Moldova au învățat cum să transforme faptele și eforturile lor în mărci de valoare în mediul online și cum să-și construiască un brand memorabil. Asta, după ce au participat, în premieră, la atelierul de lucru „Comunicarea online. Branding personal și leadership online”, desfășurat în perioada 20-21 octombrie 2015, la Chișinău.

Dacă până la seminarul de instruire nu vedea rostul rețelelor de socializare în promovarea ideilor și poziției personale în calitate de politiciană, după acest atelier, Oxana Domenti, de 43 de ani, deputată în Parlamentul Republicii Moldova și președinta Comisiei Protecție Socială, Sănătate și Familie, a devenit mai motivată să fie prezentă în mediul virtual. „Observ că informațiile postate de mine pe Facebook sunt tot mai des preluate de unele mass-media și sunt apreciate de tot mai mulți prieteni virtuali”, mărturisește Oxana Domenti.

Ioan Dan Niculescu, unul dintre cei doi trainerii ai atelierului, a menționat, de altfel, că politicianul care nu își face simțită prezența pe rețelele de socializare „este politicianul care nu apăsă în centrul agoriei antice”. Prin urmare, menirea acestui training a fost să rezolve anumite probleme sau neajunsuri ale comunicării individuale pe zona de social media și să dezvolte abilități de creare a unui video de succes.

De acest lucru s-a convins și deputata Alina Zotea, în vârstă de 28 ani, care a afirmat că acest training i-a oferit posibilitatea să deruleze campanii și să transmită foarte ușor informații despre activitățile sale zilnice. „De exemplu, nu cunoșteam că sunt zile anumite când noi trebuie să postăm știri cu un impact mult mai puternic. Luni, spre exemplu, este o zi mai lejeră, când, de fapt, eu consideram că lumea trebuie să intre în forță pe rețelele de socializare. Așadar, trebuie să recunosc că, odată ce am învățat noi tehnici de utilizare a rețelelor de socializare, postările mele au devenit mai virale în mediul online”, a declarat Alina Zotea.

Expertul Ioan Dan Niculescu a constatat de altfel că, după seminar, anumite sfaturi au fost puse deja în aplicare pe profilul unora dintre participante și, „din punctul meu de vedere, este un pas înainte în direcția unui discurs politic încheșat, coerent și, mai ales, într-o formă asumabilă de către publicul-țintă”. Ba mai mult, trainerii au reiterat participantelor că, în sfera politică, comunicarea unui brand personal este un proces laborios ce necesită o permanentă și îngrijită mentenanță, cu atenție la fiecare detaliu.

O altă deputată care a rămas încântată de mijloacele moderne de comunicare este Elena Hrenova, în vârstă de 65 ani, din cadrul Comisiei parlamentare Protecție Socială, Sănătate și Familie. Mai mult, deputata și-a creat cont pe rețeaua de socializare Facebook și comunică zilnic despre activitățile sale parlamentare.

Dafina Gercheva, Coordonatoare Rezidentă a ONU și Reprezentantă Permanentă PNUD, a punctat, la rândul ei, că rețelele de socializare și comunicarea online, per ansamblu, au puterea de a remodela modul în care oamenii pot fi implicați în actul guvernării. „La nivel global, dezvoltarea tehnologiilor de comunicare a crescut vizibilitatea atât a parlamentelor, cât și a muncii politicienilor, iar oamenii sunt mai interesați de ceea ce se întâmplă în politică și în procesele de luare a deciziilor”, a declarat Dafina Gercheva.

Și, deși Oxana Domenti menționează că „cea mai mare provocare a fi activă pe rețelele de socializare este agenda încărcată cu evenimente și lipsa fizică de timp pentru a relata despre ele”, dânsa



În sfera politică, comunicarea unui brand personal este un proces laborios ce necesită o permanentă și îngrijită mentenanță.

intenționează să se perfecționeze și să exceleze la acest capitol. Alina Zotea e convinsă, de asemenea, că toate cunoștințele deprinse la atelierul „Comunicarea online” au dat bine imaginii sale. „Cred că, de astăzi, am un plus valoare la cariera mea de politiciană”.

Dafina Gercheva a remarcat că „în calitate de Reprezentantă a ONU, în prezent, sunt activă pe Twitter, unde pot împărtăși ceea ce se întâmplă în Republica Moldova cu colegii mei din întreaga lume. De fapt, Organizația Națiunilor Unite este cea mai urmărită organizație internațională pe Twitter, fiind activă încă din 2008”.

Trainerii atelierului au fost Ioan Dan Niculescu, fondatorul și directorul de creație al „Argo”, cea mai versatilă agenție de publicitate din regiunea de nord-est a României, și, respectiv, Vlad Ioan Tăușance, cu 18 ani de experiență în presă și șase ani de muncă în publicitate și comunicare online.

Atelierul de lucru s-a desfășurat la Chișinău, în perioada 20-21 octombrie 2015, și a fost susținut de către Programul ONU „Femeile în Politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, finanțat de Guvernul Suediei.



Deputatele din Republica Moldova au participat la atelierul de lucru „Comunicarea online. Branding personal și leadership online”.

Policies which are people-centered and based on rights will help to overcome poverty and elder abuse

Both the Sustainable Development Goals and the existing population dynamics call for the development of public policies which focus on quality of life for everyone in Moldova, including the elderly.

According to the Demographic Barometer published by the National Centre for Demographic Research, the number of pensioners in Moldova has increased since 2010 by more than 10% from 460,500 to 507,500. Although pensions have increased in that time, they cover only 83% of pensioners' basic needs.

The recent HelpAge report "Breaking the Silence: Elder abuse in the Republic of Moldova" shows that more than a quarter of Moldova's elderly (28.6%) have suffered violence and abuse. The study also shows that although abuse of older people in Moldova is recognized, it goes unreported in 80% of cases.

With support of UNFPA and other organizations, the Government is taking action to address these issues. This includes building on the Road Map on Ageing (one of the first to be developed in Eastern Europe), implementing the Action Plan and developing methodologies to mainstream ageing in policies. The Platform for the Elderly was recently

established as a way to effectively engage with elderly people and civil society.

Despite these efforts, discrimination against the elderly and prejudice in Moldova prevent society from tapping into the full potential of its older citizens, many of whom remain active and capable of contributing economically, socially and culturally to society. Evidence from elsewhere (Moldova is not alone in having an ageing population) indicates that there are solutions available to address these issues, such as extending the period of employment, ensuring life-long learning, improving the work-life balance, particularly for women so they can contribute to the economy and have the number of children they want, ensuring equity and efficiency in the nation's pension system.

Vera Ciobanu, who is 73, lives in the village of Satul Nou, Cimislia. Since 2004 she is a volunteer for HelpAge International Moldova, with which UNFPA, the United Nations Population Fund in the Republic of Moldova, has worked for many years. All her life, she worked as a primary school teacher. Volunteer work makes her feel active again and a "teacher" for the beneficiaries she visits. UNFPA supports the rights of the elderly in a society that is inclusive for people of all ages.



Vera Ciobanu, 73. Photo: HelpAge International Moldova.

Politicile bazate pe drepturi și centrate pe oameni contribuie la depășirea sărăciei și abuzului asupra persoanelor vârstnice

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, precum și dinamica populației existente, indică asupra necesității de elaborare a politicilor publice axate pe calitatea vieții tuturor membrilor societății, inclusiv a persoanelor vârstnice.

Potrivit Barometrului Demografic, elaborat de Centrul Național de Cercetări Demografice, numărul pensionarilor din Republica Moldova a crescut din 2010 cu peste 10%, de la 460.500 de persoane până la 507.500. În același timp, deși au fost mărite, pensiile acoperă doar 83% din necesitățile de bază.

Un raport recent elaborat de HelpAge - „Tăcerea nu e o soluție: Abuzul asupra vârstnicilor în Republica Moldova” - arată că mai mult de un sfert din persoanele vârstnice din Moldova (28,6%) au suferit din cauza actelor de violență și abuz. De asemenea, studiul relevă că, deși abuzul și violența asupra persoanelor vârstnice în Republica Moldova sunt recunoscute, 80% din cazurile de violență nu sunt raportate.

Cu sprijinul UNFPA și altor organizații, Guvernul realizează acțiuni pentru a aborda aceste probleme. Măsurile respective includ continuarea implementării Foii de parcurs privind îmbătrânirea (una dintre primele care urmează a fi dezvoltată în Europa de Est), implementarea Planului de Acțiuni și elaborarea metodologiilor de integrare în politicile publice a aspectelor privind îmbătrânirea. Platforma pentru vârstnici recent constituită este o modalitate de a implica în mod efectiv persoanele vârstnice și societatea civilă.

În ciuda acestor eforturi, atitudinile discriminatorii și prejudecățile față de persoanele vârstnice din Republica Moldova împiedică societatea să profite de potențialul și experiența vârstnicilor. Multe dintre persoanele în etate rămân active și pot contribui economic, social și cultural la dezvoltarea țării. Experiența altor state (Republica Moldova nu este singură țară în care are loc îmbătrânirea populației) indică faptul că există soluții, cum ar fi extinderea perioadei de angajare, asigurarea posibilității de învățare pe tot parcursul vieții, îmbunătățirea corelației muncă-viață, în special pentru femei, astfel încât acestea să poată contribui economic și avea atâți copii cât își doresc, asigurarea echității și eficienței în sistemul general de pensii.

Vera Ciobanu, în vârstă de 73 de ani, locuiește în Satul Nou, Cimișlia, iar din 2004 este voluntară în cadrul rețelei HelpAge International Moldova, cu care UNFPA, Fondul ONU pentru Populație în Republica Moldova, colaborează de mulți ani. Ea a lucrat toată viața ca profesoară în școala primară și activitatea de voluntariat o face să se simtă din nou energică și dascăl pentru beneficiarii pe care îi vizitează. UNFPA sprijină vârstnicii pentru ca ei să se bucure de drepturile lor într-o societate incluzivă pentru toate vârstele.



Masa rotundă „Abordarea îmbătrânirii populației în Republica Moldova”, organizată de UNFPA, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, Banca Mondială și HelpAge International Moldova.

How police can help prevent HIV/AIDS for populations at high risk

Promoting the concept of community policing

30 senior police officers from Chisinau and other regions of Moldova learned about Harm Reduction programs for people who inject drugs - and their role in facilitating service provision.

Law enforcement authorities are at the fore of interacting with vulnerable people, including people who inject drugs. To better prepare them, the United Nations Office for Drugs and Crime in Moldova organized a seminar on *"The role of the police in the prevention and prophylaxis of HIV/AIDS amongst vulnerable groups"* in September 2015. Police Academy professors joined six chief police inspectors from Chisinau and 24 from other regions to participate in an interactive seminar based on a standardized methodology developed by UNODC. Previously this same training had been conducted in other 11 countries in Eastern Europe, Latin America and Central Asia.

During the 3-day seminar, the high ranking police officers participated in modules regarding issues of discrimination and stigmatization, police safety and security in the workplace, and harm reduction services in the context of HIV. They learned how law enforcement practices can influence, either positively or negatively, access to harm reduction services by people who use drugs. The seminar also created a platform for law enforcement authorities to share their positions, concerns and ideas about improving services for people who inject drugs and people living with HIV as well as the appropriate medical

assistance, search and detention procedures that need to be followed while interacting with these populations.

The seminar was animated by an international expert on HIV together with law enforcement authorities, doctors, NGO representatives and police officers, following evidence-based knowledge models and practices. The key objective of the training was to build the capacity of police officers for what concerns public health approaches, thereby changing their traditional role as authorities who only intervene and hand out punishment.

From 2014 to 2015, UNODC has provided technical support to the General Police Inspectorate and the Ministry of Interiors to address and develop policy documents for police officers. An operational manual for law enforcement authorities on *"HIV and TB prophylaxis amongst vulnerable groups"* was developed and adopted by the General Police Inspectorate. The operational guidelines are being implemented in all police departments in Chisinau and in other regions.

In the final exercise of the workshop, police officers drafted an Action Plan and a SWOT analysis assessing the needs and activities that should be undertaken in the short and medium term to incorporate harm reduction strategies into the daily activity of police departments and efficiently promoting the concept of community oriented policing.



Workshop activity Stigmatization and Discrimination Module. Photo: UNODC.

Rolul poliției în prevenirea HIV/SIDA în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare

Promovarea conceptului de poliție comunitară

Peste 30 de reprezentanți ai Inspectoratului General de Poliție (IGP), inclusiv inspectori și vicecomisari din mun. Chișinău și din raioane, au fost instruiți în domeniul Programelor de reducere a riscurilor pentru consumatorii de droguri injectabile (CDI) și despre rolul poliției în facilitarea accesului la aceste programe.

Agencia Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității (UNODC) Biroul din Moldova, în colaborare cu Inspectoratul General de Poliție al MAI, a organizat atelierul de instruire „Rolul poliției în prevenirea și profilaxia HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare”, desfășurat în perioada 7-9 septembrie 2015.



Instruirea Șefilor de Inspectorate, Modul Stigma și Discriminare.

În cadrul evenimentului au fost informați și instruiți reprezentanți ai organelor de ordine publică, care se află în prima linie de interacțiune cu persoanele din grupurile vulnerabile, inclusiv consumatorii de droguri injectabile. Lectori universitari ai Academiei de Poliție, împreună cu inspectori și inspectori-adjuncți ai subdiviziunilor teritoriale ale IGP, au participat la acest seminar interactiv bazat pe metodologia standardizată elaborată de Cartierul General UNODC. Ateliere de instruire similare au avut loc în 11 țări din Europa de Est, America Latină și Asia Centrală.

Pe parcursul celor trei zile oficiali de rang înalt au interacționat în cadrul modulelor cu tematici axate pe discriminare, stigmatizare, siguranța și securitatea la locul de muncă, servicii de reducere a riscurilor în contextul HIV. De asemenea, participanții au fost informați despre practicile și atitudinile prin care organele de drept pot influența atât pozitiv, cât și negativ alegerea CDI de a beneficia de servicii de reducere a riscurilor. În cadrul seminarului a fost creată o platformă de comunicare prin intermediul căreia colaboratorii poliției au împărtășit opiniile, preocupările și ideile inovatoare asupra metodelor de îmbunătățire a serviciilor destinate CDI și persoanelor infectate cu HIV. Totodată, au fost discutate procedurile ce urmează a fi respectate în timpul percheziției și reținerii preventive a UDI, precum și particularitățile asistenței medicale acordate acestora de către serviciile medicale din cadrul poliției.

Seminarul s-a axat pe modele și practici de cunoștințe bazate pe dovezi științifice și a fost moderat de experți internaționali în domeniile ordinii de drept și gender, medici, reprezentanți ai ONG-urilor și ofițeri de poliție. Scopul principal al instruirii a fost creșterea nivelului de cunoaștere a polițiștilor în domeniul prevenirii comportamentului cu risc sporit al CDI și ca rezultat schimbarea percepției rolului lor tradițional de a fi exclusiv autorități care intervin și administrează pedepse.

Pe parcursul anilor 2014-2015, UNODC a acordat asistență tehnică MAI și IGP în scopul abordării și elaborării documentelor de politici pentru ofițerii de poliție. Unul din rezultatele acestei cooperări a fost aprobarea prin Ordinul IGP nr. 54 din 27 martie 2015 a „Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția poliției în prevenirea și profilaxia HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare”. Această Instrucțiune este diseminată și implementată în Inspectoratele de poliție din toate raioanele.

La finalul seminarului și ca urmare a concluziilor prezentate reprezentanților organelor de ordine publică a fost elaborată o analiză SWOT a necesităților și activităților pe termen scurt și mediu în scopul introducerii strategiei de reducere a riscurilor în conduita zilnică a polițiștilor și promovarea eficientă a conceptului de poliție comunitară.

Biological waste management: innovation in Moldovan prisons

The United Nations Office on Drugs and Crime in Moldova helped prison authorities to buy medical waste processing equipment allowing the safe disposal of needles and syringes collected through harm reduction program sites in prisons. This equipment will ensure a safer environment for inmates and prison staff, and an effective recycling and processing of the medical waste.

Moldovan prison authorities have demonstrated leadership and pragmatism in adopting evidence-based HIV prevention programs. Moldova remains one of the few countries in the world where comprehensive harm reduction services are available in prisons. In terms of statistics, the number of new cases of HIV infection detected amongst inmates decreased from 32 cases (2003) to 21 cases (2013) and deaths amongst people with HIV in prisons has dropped by two thirds, going from 23% (2007) to 8.6% (2013). Currently, the prison system is implementing 13 of the 15 interventions

recommended within the comprehensive package of harm reduction services. Prisons implement services such as the Needle and Syringe Program, Opioid Substitution Treatment with Methadone, ARV treatment, TB and DOTS+ treatment, condom program, peer-to-peer support activities, drugs overdose management, safety and security for prison personnel procedures, and others.

The comprehensive package of services implemented in Moldovan prisons have received high recognition at the 37th UNAIDS Program Coordinating Board meeting, held in Geneva on October 26-27, 2015. Eleven UN agencies are co-sponsors of UNAIDS, including: UNHCR, UNICEF, WFP, UNDP, UNFPA, UNODC, UNWomen, ILO, UNESCO, WHO and the World Bank. For the first time, Moldova received international acknowledgement for having one of the best world practices in implementing HIV/AIDS strategies in prisons. Moldovan prisons are providing a safe environment for people who inject drugs while in detention, and promote treatment and rehabilitation services for inmates with drug dependency who have HIV and TB.

It was to further increase the effectiveness of this package of services in prisons and enhance the safety and security of personnel and volunteers while operating the Needle and Syringe program, that a biological waste management equipment designed to destroy consumed needle and syringes was recently adopted. The equipment will be installed in the Pruncul nr. 16 Prison Hospital and includes a decontaminating chamber and a high power destruction machine, which will transform medical waste into household waste for further recycling and waste processing. The probability of accidents for staff is now reduced, together with the pollution effects of polychlorinated biphenyls and dioxins which were released into the atmosphere with the previous incineration process. The innovative and ecologically safe waste management equipment will allow for the effective disposal of sharp objects and hazardous waste from the implementation of the Needle and Syringe Program. Currently, the Needle and Syringe Exchange program is available in 13 prisons and temporary detention units, with 2 to 3 sites available in each prison.



Baltner 15 Medical Waste processing equipment.

Metode inovatoare și moderne de gestionare a deșeurilor biologice, introduse în penitenciarele din Moldova

Agencia Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității, Biroul din Moldova a oferit suport Unității medicale a Departamentului Instituțiilor Penitenciare din Republica Moldova prin achiziționarea echipamentului de prelucrare a deșeurilor medicale în scopul reciclării în mod sigur a acelor și seringilor colectate ca rezultat al activității site-urilor Programului de reducere a riscurilor în penitenciare.

Echipamentul donat de UNODC asigură decontaminarea eficientă a deșeurilor medicale, transformându-le în resturi menajere în vederea reciclării și prelucrării în continuare a acestora.

Autoritățile penitenciare din Republica Moldova au demonstrat spirit de inovare și pragmatism în adoptarea programelor bazate pe dovezi științifice în domeniul prevenirii HIV. După 16 ani, Moldova rămâne una dintre puținele țări din lume unde în penitenciare sunt disponibile servicii complete de reducere a riscurilor. Sub aspect statistic, numărul cazurilor noi depistate de infectare cu HIV în rândul deținuților a scăzut de la 32 (în 2003) la 21 de cazuri (în 2013), iar decesele în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV în penitenciare s-au diminuat de trei ori, de la 23% (2007) la 8,6% în (2013). În prezent, în sistemul penitenciar sunt puse în aplicare 13 din cele 15 intervenții recomandate din Pachetul comprehensiv de servicii de reducere a riscurilor. În cadrul sistemului penitenciar sunt implementate o gamă largă de servicii: programul schimb al acelor și seringi (PSS), farmacoterapia cu Metadonă, tratamentul ARV, tratamentul TB și DOTS+, programul distribuției de prezervative, grupuri de suport de-la-egal-la-egal, managementul supradozelor, proceduri de ameliorare a siguranței și securității la locul de muncă.

Pachetul comprehensiv de servicii implementate în penitenciarele din Republica Moldova a fost înalt apreciat la cea de-a 37-a Reuniune UNAIDS PCB (Programul Boardului Coordonator), care a avut loc la Geneva la 26-27 octombrie 2015. 11 Agenții ONU sunt co-finanțatori ai UNAIDS, inclusiv: UNHCR, UNICEF, WFP, UNDP, UNFPA, UNODC, UN Women, ILO, UNESCO, OMS și

Banca Mondială. Este pentru prima dată când Republica Moldova beneficiază de recunoaștere internațională, prezentând bune practici în implementarea strategiilor HIV/SIDA în penitenciare.

În scopul sporirii eficacității pachetului comprehensiv de servicii în penitenciare și pentru a ameliora siguranța și securitatea personalului și a voluntarilor în timpul implementării Programului de schimb de seringi, a fost procurat echipament de gestionare a deșeurilor biologice, conceput pentru a distruge acele și seringile consumate.

Echipamentul care va fi instalat în Spitalul Penitenciarului nr. 16 Pruncul include o cameră de decontaminare și o mașină de distrugere de mare putere, care va transforma deșeurile medicale în deșeuri menajere pentru reciclare și prelucrare în continuare a acestora. Prin utilizarea acestui echipament, nu mai este necesară separarea acelor și incinerarea seringilor de plastic, reducând astfel orice probabilitate de accidente pentru personal și, de asemenea, reducerea nivelului de poluare a bifenililor policlorurați și dioxinele, care sunt emise în atmosferă în timpul incinerării. Echipamentul inovativ, ecologic și sigur de gestionare a deșeurilor va permite utilizarea eficientă a obiectelor ascuțite și deșeurilor periculoase rezultante din Programul de schimb al acelor și seringilor. Această practică modernă și inovatoare va asigura siguranța și securitatea personalului DIP, precum și a voluntarilor și deținuților care operează site-uri de schimb de seringi. În prezent, Programul de schimb de ace și seringi este disponibil în 13 închisori și unități de detenție temporară. În fiecare penitenciar există de la 2 până la 3 site-uri NSP.



Programul Schimbul de Seringi în Penitenciare.

UN Moldova awards outstanding human rights actions in 2015

The United Nations in Moldova awarded the most outstanding achievements in the field of human rights in the Republic of Moldova in 2015, during a ceremony broadcast live by public TV Moldova 1 and Radio Moldova.

Organized each year since 2004 on international Human Rights Day, December 10, the UN Gala of Human Rights Awards highlights and awards the most creative, innovative, high-impact and courageous human rights initiatives and actions in Moldova during the past year.

“Today we are celebrating the International Human Rights Day, and 67th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights. We will mark this event by acknowledging the courage, creativity, and inspirational leadership of Moldova’s human rights champions, organizations and persons who will be awarded for their instrumental contribution to moving forward and upward the human rights agenda in Moldova and making sure no one is left behind”, said Dafina Gercheva, UN Resident Coordinator/UNDP Resident Representative in Moldova.

The 2015 awards for outstanding achievements in the field of human rights were given to:

- **Alliance of Community Centers for Access to Information and Training (Infonet)**, for promoting an innovative and inclusive approach to ensuring the right of persons with disabilities to participate in elections.
- **“Floare de Cires”**, a social enterprise, for promoting the right of

persons with disabilities to working and living independently.

- **“Initiativa Pozitiva”**, for raising public awareness and increasing visibility of people living with HIV.
- **Oleg Brega**, a civic activist and an independent 2014 parliamentary candidate, for actively promoting transparency and advocating for the right to be elected independently, including for underrepresented groups.
- **Council on Prevention and Elimination of Discrimination and Ensuring Equality**, an autonomous state institution, for its proactive stance and commitment to fighting discrimination and raising public awareness about equality.
- **Asociatia Comunitara Locala “Singureii Noi”**, for making active efforts to implement a human-rights-based approach to community development.

In addition to the six awards, the civic activist and human rights defender **Nata Scobioala** received an Honourable Mention for her outstanding commitment to seeking justice for those in need, giving voice to the voiceless and humanitarian activity.



UN Human Rights Gala of Awards, 2015.



Know your rights and promote them

From the UN Human Rights Exhibition



◀ Voter turnout in the Roma communities that were part of the "Let's vote!" campaign increased considerably - reaching 60% on average.



▲ A civic education campaign for the inclusion of people with disabilities in electoral processes - in the context of the local elections of 14 June 2015 in Moldova.

My life is full
of colors in
community. ▶



▶ The only
disability
in life is bad
attitude.



▲ Launching of the national alcohol awareness campaign in the Republic of Moldova.



◀ More than 3,500 people from the villages of Talmaza, Cioburciu and Hagimus have access to safe water thanks to a project of the Support to Confidence Building Measures Programme.

ONU Moldova premiază realizările notabile în domeniul drepturilor omului în 2015

Organizația Națiunilor Unite în Moldova a premiat, la 10 decembrie 2015, realizările remarcabile în domeniul drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2015 în cadrul unei ceremonii, transmisă în direct de posturile publice TV Moldova 1 și Radio Moldova.

Organizată începând cu 2004 în fiecare an pe 10 decembrie, de Ziua Drepturilor Omului, Gala Premiilor ONU are drept scop evidențierea și premierea celor mai valoroase, inovatoare, eficiente și participative inițiative și acțiuni de apărare și promovare a drepturilor omului în Moldova.

„Astăzi sărbătorim Ziua Internațională a Drepturilor Omului și cea de-a 67-a aniversare a Declarației Universale a Drepturilor Omului! Marcăm acest eveniment prin recunoașterea curajului, creativității și modelelor inspiraționale ale campionilor din domeniul drepturilor omului, organizații și persoane care vor primi premii pentru contribuția lor esențială la avansarea agendei drepturilor omului în Republica Moldova și pentru a nu lăsa pe nimeni deoparte”, a afirmat Dafina Gercheva, Coordonatoarea Rezidentă ONU și Reprezentanta Permanentă PNUD în Moldova.

Ediția din 2015 a inclus șase premii pentru realizări importante în domeniul drepturilor omului:

- **Alianța INFONET**, pentru promovarea unei abordări inovatoare și incluzive în asigurarea dreptului persoanelor cu dizabilități de a participa la alegeri;
- **„Floare de Cireș”,** o companie socială, pentru promovarea

dreptului persoanelor cu dizabilități la muncă și viață independentă;

- **„Inițiativa Pozitivă”,** pentru sensibilizarea opiniei publice și creșterea vizibilității persoanelor care trăiesc cu HIV;
- **Oleg Brega**, activist civic și candidat independent la alegerile parlamentare din 2014, pentru promovarea activă a transparenței și dreptului de a fi ales în calitate de candidat independent, inclusiv pentru grupurile subreprezentate;
- **Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității**, o instituție publică autonomă, pentru poziția sa proactivă și angajamentul de a lupta împotriva discriminării și sensibilizarea opiniei publice cu privire la egalitate;
- **Asociația Comunitară Locală „Sângereii Noi”,** pentru eforturi consolidate în implementarea unei abordări bazate pe drepturile omului în dezvoltarea comunitară.

Totodată, activista și apărătoarea drepturilor omului **Nata Scobioală** a primit o diplomă de mențiune pentru angajamentul remarcabil în căutarea dreptății pentru cei aflați în nevoie, oferirea șansei de a fi auziți și pentru activitatea umanitară.



Gala ONU în domeniul drepturilor omului, 2015.



Cunoaște-ți drepturile și luptă pentru ele

De la Expoziția ONU în domeniul drepturilor omului



◀ Prezența la vot în comunitățile de romi, care au fost parte a campaniei „Hai la vot!”, a crescut considerabil, în medie de până la 60%.



▲ Campanie de educație civică pentru incluziunea persoanelor cu dizabilități în procesele electorale în contextul alegerilor locale generale din 14 iunie din Republica Moldova.

Viața mea
e plină de
culori în
comunitate.



► Unica
dizabilitate
în viață este
atitudinea
proastă.



▲ Lansarea campaniei
naționale anti-alcool
în Republica Moldova.



◀ Mai bine de 3.500 de locuitori ai satelor Talmaza, Cioburciu și Hagimus au acces la apă potabilă, grație unui proiect al Programului „Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii”.

A well-designed business manufactures high-quality briquettes for Orhei consumers

“High-quality briquettes can comfortably compete with coal and firewood and win customers over”

“Vogoenerg” is a company that produces a line of briquettes of guaranteed quality. “About 90% of our customers are the final consumers, and we deliver the briquettes directly to their homes. Some buy one or two bags a week, while others purchase in bulk for the entire winter season, about 1.5 tons. They are all satisfied with the quality of the briquettes and many have been buying from us for three years in a row now,” says company director Anatolie Volcu. The solid biomass fuel quality is paramount for this business, although everything is of importance when dealing with investments. “If customers would see that briquettes are of poor quality, they would be disappointed, and never get near them again,” said Anatolie Volcu.

The high quality of the product gives the company a competitive edge when competing with importers from Ukraine or with other materials, such as coal and firewood. The briquettes are certified by the Technical Centre for Industrial Security and Certification, and once the Solid Biofuel Laboratory will be established by the Moldova Agricultural University, the number of parameters for briquette testing should be expanded. There are no additives used in briquette manufacturing, while the natural resins and binders contained in the wood ensure their compact appearance. One of the primary requirements imposed by the briquette manufacturer is to use only pure raw material, and to keep a certain level of moisture (8-12%). In this way, the briquettes will not coagulate or break up.

The company also serves a number of schools and kindergartens, as well as four medical centres in the Orhei district. To save on transport costs, most supplies are manufactured mainly within the district, and raw materials come from neighbouring villages. This also limits CO2 emissions and therefore increases the environmental advantage of using these briquettes. This year, Anatolie Volcu's business won the Prize for the Best Project in the area of solid biofuel production in the “Moldova Eco-Energetica”, a competition organised by the Energy Efficiency Agency with support from the Moldova Energy and Biomass Project. When handing over the prize, H.E. Pirkka Tapiola, the EU Ambassador to the Republic of Moldova, said: “All the work we are doing together in the Energy sector to improve the lives of Moldovan citizens can only become a success with the engagement of all actors, on the one hand consumers showing interest in improving the way they consume energy and on the other hand energy operators, entrepreneurs like you, coming with ideas and initiatives to support this process”.

But success of such businesses depends also on public awareness of the advantages of solid biofuel and on



20 successful initiatives advocating renewables and energy efficiency have been rewarded at Moldova Eco-Energetica Ceremony, 2015 Edition.

friendliness of the business environment. As stated by Dafina Gercheva, UN Resident Coordinator and UNDP Resident Representative, Government's efforts and endeavours by other entities to support the development of this sector are also important. “True reforms materialise when the people, the private sector and the civil society launch initiatives that supplement governmental endeavours to reform the Energy Sector. The success stories awarded at Moldova Eco-Energetica provide impressive evidence of such joint efforts. I congratulate and thank the winners who have embraced change in their houses, institutions, and communities, switching to renewable energy and enhancing energy efficiency, advocating for a sustainable lifestyle and inspiring others to live in harmony with mother nature”.

Vogoenerg” invested a total of 133 000 euros,. Of this, 60 000 EUR was the company's own investment, used to purchase tractors, a press for straw baling and a truck. The briquetting line, costing 63 000 EUR, was purchased thanks to the support of Japan's Assistance Programme to enhance the capacity and upgrade the sector of small and medium sized enterprises. The cost was partially covered by a grant (40%) and partially by the company, which bought the line components or manufactured them itself. One of the main issues encountered in the whole process is the devaluation of the national currency in the past year. “As the loan has been contracted in foreign currency and will be reimbursed in foreign currency, while the end products are being sold on the local market in Moldovan Lei, the investment payback period doubled”, said Anatolie Volcu. However, even through challenges and difficulties, the business has a clear strategy for business development, and a strong motivation to succeed - not to let down its staff (currently six full-time employees) and customers. Anatolie Volcu urges all those who are thinking about starting up a business in this area to go ahead, as it is a highly lucrative business, and the demand for solid biomass fuel is on the rise.

„Vogoenerg” SRL, o afacere ca la carte cu brichete de calitate pentru consumatorii din raionul Orhei

Anatolie Volcu: „Calitatea brichetelor asigură confortul în competiția
cu combustibilii fosili și revenirea clienților”

Compania „Vogoenerg” SRL a instalat în anul 2013 o linie de producere a brichetelor la Orhei, cu o performanță mărită și calitatea garantată. „90% din clienții noștri sunt persoane fizice, cărora le livrăm brichetele la domiciliu. Unii cumpără câte un sac-doi pe săptămână, alții își cumpără deodată cantitatea necesară pentru întregul sezon de încălzire – cca 1,5 tone. Dar toți sunt mulțumiți de calitatea brichetelor și revin la noi, unii deja al treilea an la rând”, spune Anatolie Volcu, directorul întreprinderii.

Calitatea combustibilului din biomasă solidă este unul din aspectele cele mai importante în această afacere, deși, desigur, într-o investiție nu există lucruri secundare. „Dacă brichetele cumpărate prima dată sunt de calitate proastă, consumatorul se dezamăgește în acest tip de combustibil și nu-l va mai încerca a doua oară”, susține Anatolie Volcu. Același lucru asigură companiei confortul în competiția cu importatorii de brichete din Ucraina sau alte tipuri de combustibil, cum ar fi cărbunele sau lemnul de foc. Brichetele sunt certificate la Centrul tehnic pentru securitate industrială și certificare, iar odată cu apariția Laboratorului de biocombustibili solizi la Universitatea Agrară din Moldova, numărul de parametri la care sunt testate brichetele poate fi extins.

La producerea brichetelor nu se utilizează nici un fel de adaosuri sau aditivi, iar rășinile și lianții naturali existenți în masa lemnoasă asigură menținerea compactă a brichetelor. De altfel, lipsa oricăror impurități în materia primă este și o cerință a producătorului liniei de brichetare, care suplimentar solicită o umiditate controlată a materiei prime, la nivel de cca 8-12%. Altfel, brichetele nu se coagulează și nu se fărâmițează.

Printre clienții „Vogoenerg” se numără câteva școli, grădinițe și patru centre medicale din raionul Orhei. Din rațiuni economice, livrările sunt efectuate în principal în perimetrul raionului – transportarea la distanțe mari scumpește costul brichetelor și crește volumul de CO₂ emise la arderea combustibililor fosili, astfel fiind redus și avantajul lor ecologic. Același lucru e valabil și pentru materia primă, care este procurată tot în satele din împrejurimi.

În anul 2015, Anatolie Volcu a câștigat cu afacerea sa premiul pentru cel mai bun proiect în producerea biocombustibililor solizi în cadrul competiției „Moldova Eco-Energetică”, organizată de Agenția pentru Eficiență Energetică cu sprijinul Proiectului „Energie și Biomasă în Moldova”. Pirkka Tapiola, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat la înmânarea trofeului: „Efortul pe care îl depunem împreună în sectorul energetic pentru a îmbunătăți viața cetățenilor Republicii Moldova poate da roade și poate fi unul de succes doar împreună cu angajamentul tuturor partenerilor: al consumatorilor care doresc să își eficientizeze consumul de energie, dar și al antreprenorilor, asemeni Dvs., care vin cu idei și inițiative în sprijinul acestui proces”.

Succesul unor astfel de afaceri depinde și de cunoașterea avantajelor biocombustibilului solid de către consumatori, de un mediu de afaceri prietenos, etc., or o întreprindere, cu forțele proprii, nu poate schimba lumea. De aceea, spune Dafina Gercheva, Coordonatoarea

Rezidentă ONU și Reprezentanta Permanentă PNUD în Moldova, sunt importante și eforturile Guvernului în susținerea și dezvoltarea domeniului, dar și a altor actori.

„Adevăratele reforme se produc atunci când oamenii, sectorul privat și societatea civilă lansează inițiative ce vin să completeze eforturile Guvernului de a reforma sectorul energetic. Istoriile de succes premiate la Moldova Eco-Energetică reprezintă o dovadă impresionantă a acestor eforturi comune. Țin să felicit și mulțumesc câștigătorilor care au făcut schimbarea în casele, instituțiile, comunitățile lor trecând la energia regenerabilă și sporind eficiența energetică a clădirilor, care promovează un mod sănătos de viață și inspiră altă lume să trăiască în armonie cu natura”, afirmă Dafina Gercheva.

Investiția totală în afacerea cu brichete a companiei „Vogoenerg” s-a ridicat la 133 mii de euro, dintre care 60 de mii au fost investiția proprie în procurarea tractoarelor, presele de balotat paie, a unui camion. Linia de brichetare a fost procurată cu sprijinul Programului de asistență al Guvernului Japoniei pentru sporirea capacităților și modernizarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii. Linia de brichetare a costat 63 mii euro, dintre care 40% a constituit componentă de grant, iar restul componentelor au fost procurate sau produse cu forțe proprii.

Una din problemele cu care se confruntă întreprinderea este devalorizarea valutei naționale pe parcursul ultimului an. „Pentru că împrumutul a fost luat și, respectiv, trebuie rambursat în valută străină, iar produsele se vând în lei pe piața locală, perioada de recuperare a investiției s-a dublat”, a declarat Anatolie Volcu, care nu se lasă însă demotivat de aceste greutăți. Atunci când ai o strategie clară de dezvoltare a afacerii, angajamente față de angajați - acum 6 angajați permanenți - și față de consumatori, ești motivat să depui eforturi suplimentare ca totul să meargă bine.

Anatolie Volcu îi îndeamnă pe toți cei care se gândesc să înceapă o afacere în domeniu să o facă fără să stea la dubii, deoarece afacerea e profitabilă, iar cererea pentru combustibil din biomasă solidă este în creștere.



Anatolie Volcu, managerul companiei „Vogoenerg”, este câștigătorul competiției Moldova Eco-Energetică, ediția 2015, la Categoria „Cel Mai Bun Proiect în Producerea Biocombustibililor Solizi”.

Five Ps agenda: Population, Planet, Prosperity, Peace and Partnership

We need a sustainable development pathway for the benefit of future generations and the planet – but what do we start with?

The 17 Sustainable Development Goals (SDGs) were adopted at global level on 25 September 2015, and need now to be tailored to the context of the Republic of Moldova. This was the subject of a workshop with government representatives, specialists in policy monitoring, civil society, academia and development partners in November 2015.

The Goals aim at ending poverty and reducing inequalities, ensuring welfare and economic development for everyone by protecting the planet. Each of the goals includes specific targets that have to be achieved in the next 15 years by all the states who joined the post-2015 development agenda, including the Republic of Moldova.

The Sustainable Development Agenda is complex, and participants to the workshop stressed that it has to be implemented with the participation of all relevant stakeholders in society, in particular public authorities, with a clear identification of responsibilities – starting with definition of the targets and identification of appropriate monitoring indicators at a national level.

Ulziisuren Jamsran, country representative of UN Women, underlined the importance of undertaking immediate actions to customize the sustainable development agenda. This “needs in fact to reflect the will of the people of Moldova, taking into consideration the role and contribution that each of us can bring to produce the change that is desired by individuals, women and men, children and adults within society”.

The “unfinished business” of the Millennium Development Goals and the needs expressed by over 7 000 participants in the national post-2015 consultations will serve as a solid base for Moldova’s localization of the Sustainable Development Goals to the national context. Workshop participants pointed to the need to find more efficient ways to keep institutional memory and ensure the

coherence and sustainability of actions undertaken by the state, to create clear communication and cooperation mechanisms between technical staff from public authorities and representatives of the target groups. These solutions will minimize dependence on political factors.

Narine Sahakyan, Deputy Resident Representative of UNDP Moldova, stated that “the global development agenda can be successful in the Republic of Moldova only if, at this incipient stage, the country manages to undertake a correct prioritization of targets that need to be achieved, linking the current needs of the population and integrating them into the available policy framework”. As an example of the country’s priorities, civil society representatives underlined how Goal 16 “Peace, justice and empowered institutions” highlights essential elements for Moldova to be able to generate new resources and to improve society.

The national customization of the Sustainable Development Goals also envisages a joint effort of all concerned parties - authorities, statisticians, community - to set appropriate indicators for monitoring and evaluating national targets. “This process is a challenge for the national statistical system requiring a much more complex approach in comparison with the Millennium Development Goals. This is not only due to the bigger number of goals and indicators for global monitoring (gone from 17 to 300), but also to the need of disaggregating most of the statistical indicators by different dimensions in order to cover all population groups that are subject to the next development agenda” said Lucia Spoiala, General director of the National Bureau of Statistics. Sources of administrative data, open data and so-called big data will be needed to complement official statistics.

Two international experts from the UNDP Istanbul Regional Hub and UNECE, Elena Danilova-Cross and Andres Vikat, described synergies and links between targets and goals, emphasising the coherence that is expected among sectors and target groups. Participants at the event were involved in a series of exercises to simulate the prioritization of targets, finding links among them, as well as identifying data sources for their measurement. Participants have now set out the steps that need to be taken. They include the engagement of the government with the Sustainable Development Agenda, and the elaboration of a roadmap at technical level by the State Chancellery and the Prime-minister cabinet with clear deadlines, responsibilities and a commonly agreed approach.

The workshop was organised in the framework of the UN Joint Project on Strengthening the National Statistical System, with the support of UNDP and UN Women Moldova, and in collaboration with UNDP Istanbul Regional Hub and UN Economic Commission for Europe (UNECE).



Participants at the national workshop on tailoring SDGs to the national context, 2 November, 2015.

Agenda celor 7 P-uri: Populație, Planetă, Prosperitate, Pace și Parteneriat

Avem nevoie de un parcurs de dezvoltare durabilă a țării în beneficiul viitoarelor generații și al planetei – cu ce să începem?

Oficiali ai Guvernului (secretari de stat și specialiști în analiză și monitorizare a politicilor), reprezentanți ai societății civile, mediului academic și ai partenerilor de dezvoltare au inițiat la începutul lunii noiembrie 2015, în cadrul unui atelier de lucru, discuții în vederea adaptării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă la contextul Republicii Moldova.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), formulate la nivel global cu participarea țărilor și aprobate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite pe 25 septembrie 2015, vizează eradicarea sărăciei și reducerea inegalităților, asigurarea bunăstării tuturor și dezvoltării economice prin protejarea planetei. Fiecare obiectiv are ținte specifice care trebuie atinse în următorii 15 ani de către țările care au aderat la agenda de dezvoltare post-2015, printre care și Republica Moldova.

Oficiali din cadrul Guvernului, prezenți la atelierul de lucru, au menționat complexitatea Agendei de Dezvoltare Durabilă „ce urmează a fi implementată prin implicarea tuturor actorilor relevanți în societate, în special a autorităților publice, prin asumarea clară a responsabilităților de către acestea chiar de la etapa de definire a țințelor și apoi a indicatorilor la nivel național”.

Ulziisuren Jamsran, Reprezentanta de țară a UN Women în Moldova, a subliniat importanța lansării imediate a acțiunilor de adaptare la nivel național a Agendei de Dezvoltare Durabilă care „trebuie să fie, de fapt, o transpunere a dorințelor și voinței populației țării, complementată de rolul și contribuția pe care fiecare dintre noi o poate aduce pentru a produce schimbarea dorită de fiecare femeie sau bărbat, copil sau adult, precum și la nivel de societate”.

Restanțele și lecțiile învățate din implementarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, precum și vocea cetățenilor exprimată prin consultările post-2015, trebuie tratate ca puncte de pornire în adaptarea agendei de dezvoltare globală la contextul și necesitățile naționale. Astfel, participanții la atelier au menționat nevoia de a găsi modalități mai eficiente de acumulare a memoriei instituționale pentru a asigura coerența și durabilitatea în măsururile întreprinse de stat. De asemenea, sunt necesare mecanisme de conlucrare între specialiștii cu expertiză tehnică din cadrul autorităților și cu reprezentanții grupurilor-țintă, astfel minimizând dependența de factorul politic.

Narine Sahakyan, Reprezentanta Permanentă adjunctă a PNUD Moldova, a afirmat că „agenda globală de dezvoltare poate deveni una de succes în Republica Moldova doar dacă, la acest moment inițial, țara va face o prioritizare corectă a țințelor care urmează a fi atinse, prin corelarea cu necesitățile curente ale populației și integrarea acestora în cadrul de politici existente”. Un exemplu de astfel de prioritate pentru Republica Moldova, evidențiată de reprezentanții societății civile, se referă la Obiectivul 16, „Pace, justiție și instituții puternice”, componentele căruia sunt percepute ca elemente de bază care pot genera noi resurse sau schimbare spre bine în societate și, respectiv, în lume”.



Reprezentanți ai PNUD, Guvernului și UN Women, prezenți la atelierul de lucru, 2 noiembrie 2015.

Transpunerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă la nivel național presupune, totodată, un efort comun din partea tuturor (autorităților, statisticienilor, comunității) la stabilirea indicatorilor de monitorizare și evaluare a țințelor naționale. „Acest proces reprezintă o provocare pentru sistemul statistic național, implicând o abordare mult mai complexă, comparativ cu ODM-urile, nu doar prin faptul că sunt stabilite 17 obiective și, respectiv, circa 300 indicatori de monitorizare la nivel global, dar și reieșind din necesitatea dezagregării majorității indicatori statistici după diferite dimensiuni pentru a cuprinde toate grupurile populației care fac subiectul viitoarei agende”, a menționat Lucia Spoială, Directorul General al Biroului Național de Statistică. Sursele de date administrative, datele deschise și așa-zisele „big data” vor complementa statisticile oficiale în acest sens.

Experții internaționali de la Biroul PNUD Istanbul și UNECE, Elena Danilova-Cross și Andres Vikat, au relatat despre complexitatea ODD-urilor, sinergiile și legăturile între obiective și ținte, coerența care se dorește între sectoarele economiei și grupurile-țintă. Participanții la eveniment au fost antrenați într-o serie de exerciții de simulare a prioritizării țințelor, găsirii legăturilor dintre acestea, precum și identificarea surselor de date pentru a le măsura. Astfel de abilități sunt necesare tuturor celor care vor realiza adaptarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă la contextul național.

Având informația furnizată de experții ONU și o claritate mai bună asupra procesului de adaptare a ODD, participanții la reuniune au descris următorii pași care trebuie urmați: asumarea de către viitorul Guvern a agendei de dezvoltare durabilă, elaborarea la nivel tehnic de către Cancelaria de Stat și Cabinetul Prim-ministrului a unei foi de parcurs pentru localizarea ODD-urilor cu limite de timp, responsabilități clare și o abordare agreată de comun.

Acțiunea a fost realizată în cadrul Proiectului Comun ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național” cu suportul PNUD și UN Women în Moldova, precum și în colaborare cu Biroul Regional PNUD din Istanbul și Comisia Economică a ONU pentru Europa (UNECE).

“Better data. Better lives.”

In his message on World Statistics Day, UN Secretary-General Ban Ki-Moon stated that good data and statistics are indispensable for informed decision-making by all actors in society. As countries and organizations embark on implementing the ambitious 2030 Agenda for Sustainable Development, reliable and timely statistics and indicators are more important than ever. World Statistics Day was marked on October 20, 2015, with the theme “Better data. Better lives.”



**WORLD
STATISTICS
DAY**
20.10.2015
**BETTER DATA.
BETTER LIVES.**

Countries need statistics to understand the needs of their populations, especially those who are poor and vulnerable - to ensure that all children have access to education, to provide decent employment to those who are able to work, to reduce inequality, and to monitor the overall effects of climate change.

In the context of the Sustainable Development Goals, there is a need for a new data ‘revolution’. It can be achieved by empowering national statistical data agencies, and by harnessing the potential of new technologies and innovative approaches, with the support and expertise of academia, the private sector and civil society. The data we need are those which not only reflect reality in all its facets, but are also able to anticipate change and future challenges.

Dafina Gercheva, UN Resident Coordinator and UNDP Resident Representative in Moldova, said: “The implementation of the new world agenda on sustainable development requires responsible institutions, a strong national capacity and political will, and also financial resources. Countries need accurate disaggregated data to be able to approach inequalities and to make sure that each and every person - women and men, girls and boys - has access to equal opportunities and can apply their abilities to contribute to their countries’ development. The proper use of such data is even more crucial when it comes to proper monitoring of the implementation of selected priorities.”

The statisticians’ mission is not limited to data collection and processing, but also includes understanding the user groups, improving dissemination, raising awareness of the value of statistical data and actively encouraging their correct use. These challenging tasks can be addressed only through cooperation between producers and statistics’ users. All those working in the field of policy or social services should possess the skills to understand and use data records. Policies that promote gender equality and empower women, among others, call for a more specific understanding of gender issues and relevant statistics.

Gender equality is a fundamental factor in ensuring development for all. Using disaggregated data helps us to retell about the benefits of gender equality.

In this context, under the motto of the World Statistics Day 2015, “Better data. Better lives”, in October-November 2015 UNDP and UN Women supported a series of training activities in the framework of “Strengthening the National Statistical System” Project. Statisticians from the National Bureau of Statistics trained the representatives of civil

society organizations, gender focal points of line ministries and staff of the Parliament’s Secretariat. The seminars focused both on gender sensitive indicators and on practical aspects such as accessing, analyzing, interpreting and using these indicators in promoting gender equality, in policy drafting and monitoring, as well as in legislative work. In the current information age everyone, and especially specialists from institutions and state organizations facing an intense turnover of professionals, need to have basic statistical knowledge and skills.

International and national experts in statistics shared opinions with journalists in a round-table on how to search, find and use gender sensitive statistics in media activities to describe the comparative situation of men and women, rather than merely promote stereotypes and prejudices. Moldovan statisticians shared their experience on designing and conducting statistical literacy trainings for data users from different professions and sectors with 40 participants from several Eastern European and Central Asia countries who have met in Chisinau for a two-day workshop organized with the support of UNECE.

Finally on November 27, 2015, the National Bureau of Statistics presented to the public the draft Strategy for Development of National Statistical System (NSS) 2016-2020, which was developed with the support of the United Nations agencies. Implementing the Strategy will significantly reduce or eliminate current shortcomings and will increase the system’s capacity to cope with the growing demands at national and international level, including for monitoring and evaluation of the 2030 Sustainable Development Agenda.



Non-governmental organizations learn to use statistics in promoting women’s rights and gender equality, 15-16 October, 2015.

„Statistici mai bune pentru o viață mai bună”

În mesajul său din 20 octombrie 2015, Secretarul General al ONU, Ban Ki-Moon, a menționat că datele și statisticile de bună calitate sunt indispensabile pentru luarea unor decizii informate de către toți constituenții unei societăți. Odată cu asumarea de către țări și organizațiile de dezvoltare a angajamentului de a implementa ambițioasa Agendă 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, statisticile și indicatorii fiabili și oportuni sunt elemente esențiale ale dezvoltării. În acest context, Ziua Mondială a Statisticii a fost marcată pe 20 octombrie 2015 cu genericul „Statistici mai bune pentru o viață mai bună”.

Țările au nevoie de statistici pentru a înțelege necesitățile oamenilor, în special ale celor săraci și vulnerabili, pentru a asigura accesul tuturor copiilor la educație, pentru a oferi locuri de muncă decentă tuturor celor apti de muncă, pentru a diminua inegalitățile și a monitoriza efectele generale ale schimbărilor climatice.

În contextul actual al Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, este nevoie de o „revoluție” a datelor prin fortificarea capacităților statistice naționale, dar și prin valorificarea potențialului noilor tehnologii și abordări inovatoare, cu suportul și expertiza mediului academic, sectorului privat și societății civile. Sunt necesare date care, pe lângă faptul că reflectă realitatea în toată multitudinea fațetelor sale, mai au și proprietatea de a anticipa atât schimbările, cât și provocările ulterioare.

„Pentru implementarea noii agende de dezvoltare durabilă avem nevoie de instituții responsabile, capacități naționale puternice, voință politică și resurse financiare. Țările au nevoie de date dezagregate calitative pentru a putea soluționa probleme de inegalitate și pentru a asigura accesul fiecărei persoane – femeie sau bărbat, fată sau băiat – la oportunități egale, și pentru a utiliza abilitățile sale întru dezvoltarea țărilor în care locuiesc. Utilizarea corectă a acestor date este și mai importantă atunci când vine vorba de monitorizarea adecvată a realizării priorităților stabilite de către state”, susține Dafina Gercheva, Coordonatoare Rezidentă a ONU și Reprezentantă Permanentă PNUD în Moldova.

Misiunea statisticienilor nu se limitează doar la colectarea și procesarea de date, ci include și cunoașterea nevoilor diverselor grupuri de utilizatori, îmbunătățirea diseminării, creșterea gradului de conștientizare a valorii datelor statistice și încurajarea activă a utilizării corecte a acestora.

Astfel, Guvernul Republicii Moldova a fost susținut de PNUD și UN Women în Moldova, în cadrul Proiectului „Consolidarea sistemului statistic național”, în desfășurarea pe parcursul lunilor octombrie și noiembrie 2015 a unei serii de activități cu motto-ul Zilei Mondiale a Statisticii 2015: „Statistici mai bune pentru o viață mai bună”.

Astfel, statisticienii din Biroul Național de Statistică au desfășurat instruirii pentru reprezentanții organizațiilor societății civile, colaboratorii din unitățile gender ale ministerelor de resort, dar și funcționarii din cadrul Secretariatului Parlamentului. Instruirile s-au axat atât pe noțiunile de bază privind principalii indicatori statistici sensibili la dimensiunea de gen, precum



Reprezentanți ai unităților gender din ministere exersează accesarea statisticilor pentru a le utiliza la formularea de politici, 22-23 octombrie, 2015.



ZIUA MONDIALĂ A STATISTICII
20.10.2015
STATISTICI MAI BUNE
PENTRU O VIAȚĂ MAI BUNĂ

și pe aspectul practic privind accesarea, analiza, interpretarea și utilizarea acestor indicatori în activitatea de promovare a egalității de gen, procesul de elaborare și monitorizare a politicilor și în activitatea legislativă. Fiecare om din societatea modernă (era informațiilor), nemaivorbind de specialiștii din autorități și instituții care se confruntă cu o intensă

circulație a cadrelor, au nevoie de cunoștințe de bază pentru a înțelege și abilități practice pentru a utiliza.

Experti internaționali și naționali în statistică au discutat cu jurnaliștii din țară, în cadrul unei mese rotunde, despre modalitățile prin care jurnaliștii pot căuta, găsi și utiliza în activitatea lor datele statistice sensibile la dimensiunea de gen pentru a descrie situația comparativă a femeilor și bărbaților fără a promova anumite stereotipuri sau prejudecăți în societate.

De asemenea, statisticienii moldoveni au împărtășit cu alți 40 de colegi din țările Europei de Est și Asiei Centrale experiența în planificare și desfășurarea sesiunilor de formare în domeniul statistic pentru specialiști din diferite sectoare și profesii în cadrul unui atelier regional organizat cu suportul UNECE.

Pe 27 noiembrie 2015, Biroul Național de Statistică a prezentat publicului larg proiectul Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național (SSN) 2016-2020, elaborate cu suportul agențiilor

Organizației Națiunilor Unite.

Implementarea acțiunilor Strategiei va consolida poziția statisticii în societatea moldovenească, va diminua sau elimina semnificativ deficiențele actuale ale SSN și va fortifica, de asemenea, capacitățile sistemului statistic de a face față solicitărilor crescânde de date statistice la nivel național și internațional, inclusiv sarcinii care revine statisticii naționale în procesul de monitorizare și evaluare a realizării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030.



Tineri jurnaliști în discuții cu statisticieni privind utilizarea de date, 6 noiembrie 2015.

“It concerns you! It concerns everyone!”

A campaign to “Save your life, your partner and future children’s lives”

On December 1st, World AIDS Day is marked globally. This year, alongside with the traditional events organized on this occasion, Moldova launched the information campaign “It concerns you! It concerns every one!”

The aim of the campaign is to achieve the first “90” of the new UNAIDS Strategy “90-90-90”, ensuring that by 2020 - 90% of people living with HIV know their HIV status, 90% of people who know their HIV-positive status are receiving treatment and 90% of people who are receiving treatment have suppressed viral loads.

The campaign launched recently in Moldova is a regional one, and is being conducted in several Eastern Europe and Central Asian countries in 2015-2016. The campaign wants to bring public attention on the need for regular HIV testing. One of the central messages is that HIV and AIDS concern all of us, even if some believe they are not concerned.

The informational campaign “It concerns you! It concerns everyone!” was launched during a press conference on November 26th being attended by Ruxanda Glavan, Minister of Health; Mircea Buga, the Minister of Labour, Social Protection and Family; Henrik Huitfeldt, Counsellor/Head of Development Cooperation, Embassy of Sweden; Ruslan Poverga, Director of the “Positive Initiative” Association and Vinay Saldanha, UNAIDS Regional Director for Eastern Europe and Central Asia. Vera Brejneva, UNAIDS Goodwill Ambassador came to Chisinau to support the campaign. Officials highlighted the importance of every single person verifying their HIV status to save their own life and help stop the epidemic transmission - as well as the simplicity, safety and accessibility of HIV testing.

“Our aim is to combat prejudices associated with HIV testing and to explain to a larger number of people that to do an HIV test, to know your HIV status and start treatment if the test is positive is an imminent step to save your own life, your partner’s life and the lives of your future children,” said Vera

Brejneva, singer, actress, UNAIDS Goodwill Ambassador and testimonial of the campaign.

“The first step in achieving the ambitious UN target – to stop the AIDS epidemic - is people’s awareness of the need to make a HIV test voluntarily and regularly. Health systems should also provide access for testing and treatment for all those who need it,” says Vinay Saldanha, UNAIDS Regional Director for Eastern Europe and Central Asia.

At the national level, the campaign is supported by several personalities such as the singer Dara, UNAIDS Goodwill Ambassador in Moldova, Natalia Morari, “Zdob si Zdub”, Yan Feldman, Victor Micusa, Lucia Berdos, Elena Pahomova etc. Street banners with their faces were posted all around the country, including in the Transnistria region, urging people to get tested for HIV.

The campaign “It concerns you! It concerns everyone!” in Moldova is implemented by UNAIDS Moldova and the “Positive Initiative” association in partnership with the Ministry of Health, the Ministry of Labour, Social Protection and Family, and the Ministry of Justice, with the support of UN Moldova, Sweden and the PAS Centre.

On November 26 a traditional charity event – the Red Ribbon Award Gala, attended by over 250 guests - paid tribute to those who have contributed to the fight against HIV. The community of people living with HIV awarded seven winners for their altruism and professionalism. Seven more people who have gone public with their HIV status were rewarded for their courage and commitment. In turn, the winners awarded seven doctors for their generosity and the important contribution made. The award was called “From heart to heart.”

In the private sector, the director of the salon MolDeco, Stela Moldovanu, was awarded for her willingness, responsibility, generosity and active involvement in the “Good things have colour” campaign which focused on raising funds to stop the spread of HIV and AIDS in Moldova.

Three photo exhibitions were displayed: “Naked souls,” highlighting life stories of people who have overcome drug addiction; “If I were HIV positive ...,” showing well-known people and asking challenging questions; and “Art without limits”, featuring detainees and volunteers of the “New Life” organization which participated in the project “Social inclusion of prisoners through access to education”. A craft fair collected objects created by inmates from three Moldovan prisons.



Billboard of the campaign «It concerns you! It concerns everyone!»

Campania „Te privește! Privește pe fiecare!”

“Salvează-ți viața, a partenerului tău și a viitorilor copii”

La 1 decembrie în lume este marcată Ziua Internațională de Combatere a HIV/SIDA. În acest an, împreună cu tradiționalele evenimente organizate pentru a marca aceasta zi și a reaminti oamenilor despre HIV/SIDA, în Republica Moldova a fost lansată campania informațională „Te privește! Privește pe fiecare!”.

Scopul campaniei „Te privește! Privește pe fiecare!” este atingerea primului „90” din noua strategie UNAIDS „90-90-90”, care vizează realizarea, până în anul 2020, a următorilor indicatori: 90% din persoanele care trăiesc cu HIV să-și cunoască statutul; 90% din persoanele care trăiesc cu HIV și își cunosc statutul beneficiază de tratament antiretroviral; 90% din persoanele care urmează un tratament obțin o supresie virală nedetectabilă.

Campania lansată recent și în Moldova este una regională și se desfășoară în câteva țări din Europa de Est și Asia Centrală în perioada 2015-2016. Astfel, acțiunile urmăresc direcționarea atenției populației asupra necesității testării la HIV în timp util. Totodată, unul din mesajele centrale este că problema HIV/SIDA ne privește pe fiecare, chiar dacă unii cred că pe ei nu îi privește.

Lansarea campaniei „Te privește! Privește pe fiecare!” a avut loc la 26 noiembrie 2015, în cadrul unei conferințe de presă la care au participat Ruxanda Glavan, Ministrul Sănătății; Mircea Buga, Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Henrik Huitfeldt, Consilierul/Șeful Secției Cooperare pentru Dezvoltare al Ambasadei Suediei; Ruslan Poverga, Directorul Asociației Obștești „Inițiativa Pozitivă”, precum și Vinay Saldanha, Directorul Regional al UNAIDS pentru Europa de Est și Asia Centrală. Vera Brejneva, Ambasadoare a Bunăvoinței UNAIDS, a venit la Chișinău special pentru acest eveniment. Oficialii au subliniat importanța de a cunoaște statutul HIV pentru a salva propria viață și a contribui la stoparea epidemiei, precum și simplitatea, siguranța și accesibilitatea testului HIV.

„Scopul nostru este să combatem prejudecățile asociate cu testul HIV și să explicăm unui număr mai mare de persoane că: să faci testul la HIV, să-ți cunoști statutul HIV și să începi tratamentul în cazul în care testul este pozitiv este un pas iminent pentru a-ți salva propria viață, viața partenerului și a viitorilor copii”, a afirmat Vera Brejneva, cântăreață, actriță, imaginea campaniei și Ambasadoarea Bunăvoinței UNAIDS.

„Primul pas în atingerea țintei ambițioase a ONU – stoparea epidemiei SIDA – trebuie să fie conștientizarea oamenilor cu privire la necesitatea de a face testul HIV voluntar și în mod regulat. Sistemele de sănătate, la rândul lor, ar trebui să ofere acces la test și tratament pentru toți cei care au nevoie”, susține Vinay Saldanha, Director Regional UNAIDS pentru Europa de Est și Asia Centrală.

La nivel național, campania este susținută de câteva personalități: cântăreața Dara, care este Ambasadoarea Bunăvoinței UNAIDS Moldova, Natalia Morari, trupa „Zdob și Zdub”, Yan Feldman, Victor Micușă, Lucia Berdos, Elena Pahomova ș.a. Bannere stradale cu imaginea acestora în care îndeamnă oamenii să se testeze la HIV au fost plasate în toate orașele țării, inclusiv în regiunea de est.

În Republica Moldova, campania „Te privește! Privește pe fiecare!” este realizată de UNAIDS Moldova și Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă”, în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Justiției, cu susținerea ONU Moldova, Ambasadei Suediei și Centrului PAS.



Deschiderea ceremoniei „Red Ribbon Gala Awards”.

Seara zilei de 26 noiembrie 2015 s-a încheiat cu un eveniment tradițional de caritate - *Red Ribbon Gala Award*, la care au participat peste 250 de invitați, pentru a omagia persoanele care au contribuit la combaterea epidemiei HIV. Comunitatea persoanelor care trăiesc cu HIV a selectat șapte câștigători, care au primit un premiu pentru altruism și profesionalism. În partea a doua a ceremoniei, au fost recompensate alte șapte persoane, pentru curaj și dăruire de sine, persoane care și-au făcut public statutul HIV pozitiv. Ulterior, aceste persoane au omagiat șapte medici, considerați cei mai activi și implicați, pentru dăruire și contribuția semnificativă în lupta pentru viața și sănătatea pacienților care trăiesc cu HIV, premiul fiind denumit „De la inimă la inimă”.

De asemenea, a fost premiat și sectorul privat, mai cu seamă proprietara salonului molDeco, Stela Moldovanu, pentru disponibilitatea, responsabilitatea, mărinimia cu care s-a implicat activ în derularea campaniei sociale „Faptele bune au culoare”, axată pe colectarea resurselor financiare pentru stoparea răspândirii epidemiei HIV/SIDA în Republica Moldova.

În cadrul evenimentului oaspeții au avut posibilitatea să admire trei expoziții foto: „Expoziția Sufletelor Dezgolite”, care elucidează poveștile de viață ale persoanelor care au depășit dependența de droguri; „Dacă aș fi HIV pozitiv...”, care ilustrează persoane cunoscute publicului larg și adresează întrebări provocatoare societății; și „Artă fără limite”, în care protagoniști sunt persoane aflate în detenție, voluntari ai organizației „Viața Nouă” și care au participat în cadrul proiectului „Incluziunea socială a deținuților prin accesul la învățământ”.

În cadrul evenimentului *Red Ribbon Gala Award* a fost organizat și un târg al lucrărilor manuale unice în felul lor, confecționate de către deținuții din trei penitenciare din Moldova.

Pe parcursul campaniei „Te privește! Privește pe fiecare!”, în toată țara s-au desfășurat activități axate pe prevenirea infecției HIV, în special promovarea testului HIV, precum și motivarea pentru o atitudine tolerantă față de persoanele HIV pozitive.

Decentralization: the path towards modernization of Moldova

The Joint Integrated Local Development Programme, which implemented the National Decentralization Strategy and Action Plan (2012-2015), sums up its interventions in 30 communities across Moldova.

“The experience of the National Decentralization Strategy implementation proves that the decentralization reform is a complex and complicated one, requiring strong political will and government commitment”, says Mihail Roscovan, manager of the Joint Integrated Local Development Programme.

The new system of local public finance proved to be the engine of the decentralization reform. This system improved the fairness and transparency of the state’s transfers to local authorities, virtually eliminating the political influence on how local authorities receive funding for their activities. The new system provides strong incentives for rational and efficient tax administration, judicious use of local taxes and fees, and increased accountability.

According to Roşcovan, human and financial resources for the implementation of the sector-wise decentralization strategies are insufficient. Advancement of decentralization is hindered by excessive fragmentation of the territory, which leads to inefficient use of resources, limited development and limited access to local public services. Territorial fragmentation makes it more difficult and expensive to implement a functional decentralization. “The government has to find a rational and politically acceptable solution, to have a new, effective administrative-territorial structure in place by 2019”, said Roscovan.

“Culture change needs champions, who can inspire others by their motivation, commitment and confidence that the change will benefit both the institution and community”, says Oleseza Cazacu, JILDLP project coordinator.

Piloting new approaches to provision of services while at the same time promoting solutions identified at legislative level, proves to be successful. The JILDLP has developed an intercommunity cooperation model built on the basis of positive experiences and lessons learned, and supported the amendment of related laws.

“Intercommunity cooperation is a new model for Moldova, but I believe that it has a future

in setting up quality local services. Ten pilot projects are now providing services to 100 000 residents in 40 localities and have demonstrated to be viable and financially sustainable”, says Gennady Ivascenco, UNDP national consultant.

A larger impact can be achieved when “hard” interventions are accompanied by “soft” activities. “The village of Chişcăreni was involved in many projects of different kind. But the experience of being part of the Joint Integrated Local Development Programme was unique. During three years, the town hall, the community and the citizens have developed in parallel, because the focus was on multidimensional interventions. We obtained many results under the JILDLP, but I believe that interventions should still be expanded to ensure continuity of the reforms that were initiated”, said Silvia Turcan, mayor of Chiscareni, Sangerei.

In mid-December 2015, the International Conference “Decentralization: the path towards modernization of Moldova” gathered representatives of the central Government, the Parliament, local governments, development partners and the community of experts to analyse the results achieved in the implementation of the National Decentralization Strategy and Action Plan (2012-2015). Participants put forward proposals for new strategic interventions for the decentralization reform.

The Joint Integrated Local Development Programme (JILDLP) was implemented by the State Chancellery and the Moldovan Government, in partnership with UNDP and the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), with financial support from the Government of Denmark.



The next stage of the decentralization reform in Moldova was discussed in Chisinau.

Descentralizarea: calea spre modernizare a Republicii Moldova

Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată, care a transpus în practică prevederile Strategiei Naționale de Descentralizare și a Planului de Acțiuni (2012-2015), face totalurile intervențiilor sale în 30 de comunități de pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

„Experiența implementării Strategiei Naționale de Descentralizare demonstrează că reforma de descentralizare este una complexă și complicată, ce necesită voință politică fermă și angajamentul guvernului”, consideră Mihail Roșcovan, manager al Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată.

Totodată, s-a constatat că noul sistem de finanțe publice locale a constituit locomotiva reformei de descentralizare. Acest sistem îmbunătățește echitatea și transparența relațiilor de transferuri de la stat la autoritățile locale, eliminând practic influența politică asupra modului în care autoritățile locale primesc fonduri pentru activitățile lor. Noul sistem oferă stimulente puternice pentru administrarea fiscală rațională și eficientă, utilizarea judicioasă a impozitelor și taxelor locale și sporește gradul de responsabilitate.

În opinia lui Mihail Roșcovan, resursele umane și finanțarea pentru punerea în aplicare a strategiilor de descentralizare sectoriale sunt insuficiente. De asemenea, avansarea descentralizării este împiedicată de fărâmițarea excesivă a teritoriului care conduce la utilizarea ineficientă a resurselor umane și financiare, limitează dezvoltarea și accesul la serviciile publice locale. Fragmentarea teritorială face mai dificilă și costisitoare implementarea unei descentralizări funcționale. „Guvernul trebuie să găsească o soluție rațională și acceptabilă politic pentru ca o nouă structură teritorial-administrativă eficientă să fie creată până în 2019”, a menționat Mihail Roșcovan.

„Consolidarea capacităților și schimbarea culturii instituționale are nevoie de campioni ai schimbării, caracterizați de motivare, angajament și încredere că schimbarea va aduce beneficii pentru instituție și comunitate”, susține Olesca Cazacu, coordonator proiecte PCDLI.

Pilotarea unor abordări noi de prestare a serviciilor, asociată cu promovarea soluțiilor identificate la nivel legislativ, este una reușită. PCDLI a dezvoltat modelul de cooperare intercomunitară și, bazându-se pe experiențe pozitive și lecții învățate, a susținut modificarea legislației în acest sens.

„Deși cooperarea intercomunitară este un model nou pentru Republica Moldova în crearea serviciilor de calitate la nivel



Mamele din Sângerei Noi participă la discuții publice despre rolul femeii în dezvoltarea localității.

local, consider că acesta este unul de perspectivă. Cele 10 proiecte-pilot care asigură servicii pentru 100 000 de locuitori din 40 de localități au demonstrat că sunt viabile și sustenabile din punct de vedere financiar. Or, acesta este unul dintre principalii indicatori ai succesului unui model implementat”, susține Ghenadie Ivascenco, consultant național PNUD.

Un impact mai mare al activităților Programului poate fi obținut atunci când intervențiile „hard” sunt însoțite de activități „soft”. „Comuna Chișcăreni a fost implicată în foarte multe proiecte de diferit gen. Însă experiența de a fi parte a Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată a fost inedită. Pe parcursul a trei ani, primăria, localitatea și cetățenii s-au dezvoltat concomitent, deoarece s-a pus accentul pe intervenții multidimensionale. Deși am obținut multe rezultate în cadrul PCDLI, consider că intervențiile trebuie extinse pentru a asigura continuitatea reformelor inițiate”, consideră Silvia Țurcanu, primar de Chișcăreni, Sângerei.

În contextul finalizării Programului Comun pentru Dezvoltare Locală Integrată, la mijlocul lunii decembrie 2015, a fost organizată Conferința internațională „Descentralizarea: calea spre modernizare a Republicii Moldova”. În cadrul evenimentului, reprezentanți ai Guvernului, Parlamentului, administrațiilor publice centrale și locale, partenerilor de dezvoltare și comunității de experți au analizat rezultatele obținute în implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare și a Planului de Acțiuni (2012-2015) și au formulat propuneri pentru noi intervenții strategice pentru reforma de descentralizare.

Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) a fost implementat de Cancelaria de Stat și Guvernul Republicii Moldova, în parteneriat cu PNUD și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), cu sprijinul financiar al Guvernului Danemarcei.

Orange the World, Orange Moldova: End Violence against Women and Girls!

From November 25, the International Day for the Elimination of Violence against Women and Girls, until December 10, international Human Rights Day, there were 16 days of activism against gender-based violence in Moldova. This year, the global campaign which called everyone to 'Orange the World: End Violence against Women and Girls, 'focused on local events.

On 25th of November, a press conference called: "Violence has no justification!" kicked off the 16 days of activism against gender-based violence campaign. The event was followed by a flash mob to raise public awareness about violence against women and to call for action to break the silence about violence. In a further step, for the first time in Moldova, women



Moldova joined in the global campaign 'Orange the World: End Violence against Women and Girls'.

infected with HIV broke with stereotypes, overcame their fears and joined in the fight to end violence against women and girls.

A series of public awareness raising events took place in many districts centres and villages, including Orhei, Stefan Voda, Straseneni, Ungheni, Causeni and Ialoveni.

The final event of the campaign took place in Ialoveni on December 10, with almost 80 mayors taking part. They made public their commitment to concrete actions against gender-based violence in their communities. Central public authorities took also part and voiced their own plans on combating violence at the legal, regulatory and institutional level.

Phumzile Mlambo-Ngcuka, UN Under-Secretary-General and Executive Director of UN Women, for International Day for the Elimination of Violence against Women, 25 November:

„Across the world, violence against women and girls remains one of the most serious—and the most tolerated—human rights violations, both a cause and a consequence of gender inequality and discrimination.

Its continued presence is one of the clearest markers of an unbalanced society and we are determined to change that. (...)

We now have, for the first time, explicit targets to eliminate violence against women in the 2030 Agenda for Sustainable Development. These demand accelerated action.

When more than 70 world leaders took the podium in New York at the Global Leaders' Meeting on Gender Equality and Women's Empowerment on

27 September 2015, the majority named ending violence against women and girls as a priority for action.

It is indeed a priority.

I believe that if we all work together: governments, civil society organizations, the UN system, businesses, schools, and individuals mobilizing through new solidarity movements, we will eventually achieve a more equal world—a Planet 50-50—where women and girls can and will live free from violence."



More than 80 mayors from various districts made their commitment to concrete actions to stop violence against women and girls.

- 2 in 3 women have experienced at least one form of violence in their lifetime;
- 12% of women have been subjected to all forms of violence;
- 40% of women have suffered physical violence at least once from their life partner;
- Every 10th woman has been subjected to economic violence at least once in their lifetime;
- Every 17th woman had a miscarriage, caused by violence;
- 90% of trafficked women were victims of domestic violence.

Colorează lumea în portocaliu, colorează Moldova în portocaliu: Opriți violența împotriva femeilor și fetelor!

Pe 25 noiembrie, Moldova s-a alăturat campaniei globale "Colorează lumea în portocaliu: Opriți violența împotriva femeilor și fetelor!", organizată în cadrul a 16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen. Campania s-a desfășurat pentru al 13-lea an consecutiv, în anul curent sloganul fiind "Violența nu are nicio justificare!"

Pentru prima dată în Republica Moldova, femeile care trăiesc cu HIV și femei supraviețuitoare ale violenței domestice au vorbit în public și s-au ridicat cu apeluri concrete de acțiune către autoritățile centrale și locale, organizațiile societății civile, organizații internaționale, precum și către femei și bărbați.

Peste 400 de evenimente au avut loc în întreaga țară în perioada campaniei, care au fost organizate de ONG-urile active în comunități și raioane, dar și de organizații internaționale, în strânsă cooperare cu autoritățile publice locale și centrale. Primarii și consilierii locali din Orhei, Ștefan Vodă, Strășeni, Ungheni, Căușeni, Ialoveni și alte raioane au organizat o gamă largă de activități cu elevi, studenți,

părinți și locuitorii comunității. Raionul Ialoveni a găzduit evenimentul de încheiere din 10 decembrie, la care au participat partenerii de dezvoltare, inclusiv Excelența Sa Signe Burgstaller, Ambasadoarea Suediei în Republica Moldova, Ulziisuren Jamsran, Reprezentanta a UN Women în Moldova, reprezentanți din partea delegației UE, ai altor organizații internaționale, dar și ai ONG-urilor. Este de remarcat faptul că mai mult de 80 de primari din diferite raioane au participat la evenimentul de încheiere, care a fost facilitat de "Casa Mărioarei" și UN Women, și și-au făcut publice angajamentele în lupta lor cu violența în bază de gen.



Moldova s-a alăturat campaniei globale "Colorează lumea în portocaliu: Opriți violența împotriva femeilor și fetelor!"

Campania de 16 zile s-a desfășurat între 25 noiembrie, Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor și fetelor, și 10 decembrie, Ziua internațională a drepturilor omului. În fiecare an, această campanie este destinată pentru a sensibiliza oamenii cu privire la violența împotriva femeilor și fetelor, pentru a îndemna la acțiune și pentru a rupe tăcerea despre această gravă, dar și cea mai tolerată încălcare a drepturilor omului.

Declarația Subsecretarului General ONU și Directorului Executiv al UN Women, Phumzile Mlambo-Ngcuka, cu ocazia Zilei internaționale pentru eliminarea violenței împotriva femeii, 25 noiembrie

Violența împotriva femeilor și fetelor rămâne peste tot în lume una din cele mai grave - și cele mai tolerate - încălcări ale drepturilor omului, fiind o cauză și o consecință a inegalității și discriminării de gen.

Persistența sa este unul din cele mai clare semne ale dezechilibrului din societate și suntem hotărâți să schimbăm această situație. (...)

Pentru prima dată, avem acum scopuri explicite privind eliminarea violenței împotriva femeilor în Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă. Acestea necesită măsuri rapide.

La Reuniunea liderilor mondiali pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor, desfășurată la New York pe 27 septembrie 2015, majoritatea celor peste 70 de lideri mondiali au declarat că încetarea violenței

împotriva femeilor și fetelor este o acțiune prioritară.

Într-adevăr, este o prioritate.

Cred că, dacă noi toți: guverne, organizații ale societății civile, sistemul ONU, companii, școli, oameni simpli, colaborăm și ne mobilizăm prin noi mișcări de solidaritate, vom avea în cele din urmă o lume mai egală - o planetă 50/50 - în care femeile și fetele pot să trăiască și trăiesc fără a fi expuse la violență.



Campania s-a desfășurat pentru al 13-lea an consecutiv, în anul curent sloganul fiind "Violența nu are nicio justificare!"

- 2 din 3 femei au trecut prin cel puțin o formă de violență pe parcursul vieții lor;
- 12% dintre femei au fost supuse tuturor formelor de violență;
- 40% dintre femei au suferit de violență fizică cel puțin o dată din partea partenerului lor de viață;
- Fiecare al 10-a femeie a fost supusă violenței economice cel puțin o dată în viață;
- Fiecare a 17-a femeie a avut un avort spontan, cauzat de violență;
- 90% din femeile traficate au fost victime ale violenței în familie.



United Nations Publications

Publicații ale Națiunilor Unite

Demographic Barometer
"The quality of life of Moldova's elderly"
 by National Centre for Demographic Research:



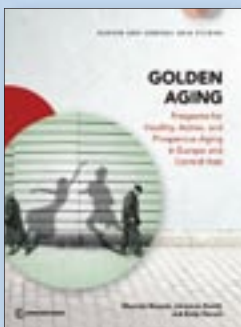
http://ccd.ucoz.com/_Id/0/30_DEMOGRAPHIC_BAR.pdf

"Breaking the Silence: Elder abuse in the Republic of Moldova" by HelpAge International and the National Centre for Demographic Research



<http://www.helpage.org/download/564376169d98e>

"Golden Aging: Prospects of the Healthy, Active, and Prosperous Aging in Europe and Central Asia"
 by World Bank:



<http://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/golden-aging>

Perception of population of corruption and the vulnerable sectors to unjustified incomes and property, conflicts of interest, and incompatibilities by UNDP



http://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/library/democratic_governance/percep_ia-cet_enilor-asupra-corupiei-i-a-sectoarelor-vulnerabile/

Human Development Report 2015:
Work for Human Development by UNDP



<http://hdr.undp.org/en/2015-report>

Access to HIV treatment, other essential medicines and intellectual property



http://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/library/democratic_governance/accesul-la-tratamentul-hiv-sida--alte-medicamente-eseniale-i-pro/



United Nations in Moldova
 131, 31 August 1989 Str., Chisinau
 MD-2012, Moldova
www.un.md
 UN Newsletter -
<https://un-moldova.ongoodbits.com/>

UN Moldova Facebook Page:
<https://www.facebook.com/ONUMoldova>
twitter.com/UNMoldova
<http://ok.ru/onumoldova>